

Ministerstvo financí
České republiky

Fiskálně-strukturální plán **České republiky**

pro období 2027 až 2030

**Fiskálně-strukturální plán České republiky
pro období 2027 až 2030**

Ministerstvo financí ČR
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1

první vydání, Praha 2026

Tel.: 257 041 111

E-mail: podatelna@mf.gov.cz

ISBN 978-80-7586-107-8 (online)

Volná distribuce

Elektronický archiv:
<https://www.mf.gov.cz/fsp>

Fiskálně-strukturální plán

České republiky

pro období 2027 až 2030

Obsah

Úvod a shrnutí	1
1 Fiskální závazek a hlavní ukazatele.....	2
2 Makroekonomické předpoklady	3
2.1 Světová ekonomika a technické předpoklady	3
2.2 Ekonomický vývoj ČR	4
3 Fiskální výhled a projekce	8
3.1 Aktuální vývoj a výhled hospodaření sektoru vládních institucí.....	8
3.2 Projekce sald a dluhu a její předpoklady	14
4 Reformy a investice.....	20
4.1 Dekarbonizace	20
4.2 Sociální systémy.....	23
4.3 Vzdělávání, věda a výzkum, trh práce a podpora bydlení	25
4.4 Moderní veřejná správa, digitalizace	28
5 Podmíněné závazky.....	31
Přehled literatury a použitých zdrojů.....	33
Slovníček pojmů	37

V souladu s článkem 121 Smlouvy o fungování Evropské unie a na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 je předkládán Fiskálně-strukturální plán České republiky pro období 2027 až 2030.

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Fiskální závazek	2
Tabulka 1.2: Hlavní ukazatele	2
Tabulka 2.1: Makroekonomický scénář	7
Tabulka 2.2: Vnější předpoklady	7
Tabulka 3.1: Výchozí nastavení příjmů a výdajů sektoru vládních institucí	12
Tabulka 3.2: Predikce a plán maximálních hodnot základních fiskálních ukazatelů	13
Tabulka 3.3: Diskreční opatření na straně příjmů	13
Tabulka 3.4: Projekce dluhu, salda a předpokladů	19
Tabulka 3.5: Modelová projekce salda a dluhu do roku 2040	19

Seznam grafů

Graf 2.1: Vývoj HDP	6
Graf 2.2: Změna HDP, produktivita a intenzita práce	6
Graf 2.3: Sektorové členění investic	6
Graf 2.4: Spotřeba domácností	6
Graf 2.5: Produkční mezera	6
Graf 2.6: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech	6
Graf 2.7: Nezaměstnanost, zaměstnanost a aktivita	6
Graf 2.8: Meziroční změna míry participace	6
Graf 3.1: Salda subsektorů vládních institucí	11
Graf 3.2: Jednorázová opatření	11
Graf 3.3: Daňové příjmy sektoru vládních institucí	11
Graf 3.4: Výdaje sektoru vládních institucí	11
Graf 3.5: Fiskální úsilí a fiskální impuls	11
Graf 3.6: Spolufinancování investic z fondů EU	11
Graf 3.7: Dluh sektoru vládních institucí	11
Graf 3.8: Příspěvky ke změně hrubého dluhu	11
Graf 4.1: Emisní intenzita HDP (2024)	30
Graf 4.2: Výroba elektřiny a tepla dle zdroje	30
Graf 4.3: Vývoj počtu lůžek v nemocnicích (2013 a 2023)	30
Graf 4.4: Úmrtnost na preventabilní onemocnění (2023)	30
Graf 4.5: Financování VVI dle původce (2024)	30
Graf 4.6: Žáci zapsaní v sekundárním vzdělávání (2024)	30
Graf 4.7: Efektivita veřejné správy (2024)	30
Graf 4.8: Uživatelé e-Governmentu (2025)	30

Seznam použitých zkratk

CZK	kódové označení české koruny
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie (v rozsahu 27 členských zemí)
EUR	kódové označení eura
HDP	hrubý domácí produkt
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
p. a.	ročně
p. b.	procentní bod
p. m.	pro informaci
USD	kódové označení amerického dolaru

Značky použité v tabulkách

Pomlčka (–) na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval nebo zápis není možný z logických důvodů.

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomické datové zdroje v této publikaci jsou vztaženy k 1. dubnu 2026 a fiskální data a politiky k 4. květnu 2026.

Poznámka

Publikované součtové údaje v tabulkách jsou v některých případech zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Úvod a shrnutí

Česká republika předkládá revizi svého střednědobého fiskálně-strukturálního plánu v souladu s čl. 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263, která reflektuje nástup nové vlády a její aktualizované hospodářské a fiskální priority. Revize navazuje na dosavadní fiskálně-strukturální plán a představuje aktualizaci střednědobé fiskální strategie, makroekonomického scénáře a souboru reforem a investic s cílem zohlednit nové politické priority vlády při zachování souladu s fiskálním rámcem Evropské unie.

Předkládaný plán potvrzuje závazek České republiky k odpovědnému hospodaření veřejných financí, zachování důvěryhodnosti fiskální politiky a zajištění dlouhodobé udržitelnosti veřejného dluhu. Současně vytváří rámec pro realizaci hospodářské strategie vlády zaměřené na podporu ekonomického růstu, posilování konkurenceschopnosti, zvyšování odolnosti ekonomiky a modernizaci veřejného sektoru. Fiskální politika tak bude usilovat o nalezení rovnováhy mezi zajištěním stability veřejných financí a podporou investic a reforem s dlouhodobými přínosy pro hospodářský a společenský rozvoj země.

Makroekonomický scénář předpokládá pokračování hospodářského růstu taženého především domácí poptávkou. Česká ekonomika by měla v období plánu růst tempem kolem 2 až 2,5 % ročně, přičemž inflace by se měla pohybovat v blízkosti inflačního cíle České národní banky. Trh práce zůstane relativně silný, avšak postupně se budou projevat demografické změny vedoucí ke zpomalování růstu zaměstnanosti a ke zvyšování významu produktivity práce jako hlavního zdroje ekonomického růstu. Významným předpokladem scénáře je rovněž postupná stabilizace vnějšího prostředí a odeznívání části geopolitických a energetických rizik, která v posledních letech ovlivňovala evropské hospodářství.

Fiskální strategie vlády je založena na zachování schodků sektoru vládních institucí pod referenční hodnotou 3 % HDP a na postupném zlepšování strukturální pozice veřejných financí. Fiskální nastavení počítá s pokračováním konsolidačního úsilí při současném zachování prostoru pro investice podporující dlouhodobý ekonomický růst, bezpečnost a odolnost země. Významnou součástí strategie jsou opatření zaměřená na zvyšování efektivity veřejných výdajů, digitalizaci veřejné správy, omezení šedé ekonomiky a zlepšení výběru daní. V důsledku těchto kroků by se hospodaření veřejných financí mělo v průběhu období plánu postupně zlepšovat a poměr veřejného dluhu k HDP by měl zůstat na bezpečné a udržitelné úrovni.

Součástí plánu je soubor strukturálních reforem a investic, které mají podpořit dlouhodobý růstový potenciál české ekonomiky a její schopnost reagovat na technologické, demografické a geopolitické změny. Prioritou vlády je posílení energetické bezpečnosti a urychlení

modernizace energetické infrastruktury, podpora výstavby dostupného bydlení, rozvoj dopravní a digitální infrastruktury a vytváření podmínek pro vyšší soukromé investice. Důležitou součástí reformní agendy je rovněž zvyšování kvality vzdělávání, podpora vědy, výzkumu a inovací, modernizace trhu práce a zvyšování jeho flexibility. Současně budou pokračovat reformy zaměřené na digitalizaci veřejné správy, zjednodušování administrativních procesů a efektivnější fungování státu.

Významnou výzvu představují také probíhající demografické změny a s nimi spojené nároky na veřejné finance. Vláda proto hodlá pokračovat v opatřeních podporujících dostupnost zdravotní péče a efektivní fungování veřejných služeb. Cílem je zajistit, aby hospodářský růst a modernizace ekonomiky byly doprovázeny odpovídající sociální soudržností a odolností veřejných institucí.

Revize plánu byla připravena ve spolupráci s příslušnými ministerstvy a dalšími orgány veřejné správy. V souladu s čl. 11 nařízení (EU) 2024/1263 byly do procesu přípravy zapojeny rovněž relevantní zainteresované strany, včetně sociálních partnerů. K prioritám v oblasti reforem a investic se uskutečnil dne 6. května 2026 Kulatý stůl za účasti zástupců zaměstnavatelů, odborových organizací, odborné veřejnosti a dalších stakeholderů. Výsledky této konzultace přispěly k finální podobě předkládané revize plánu.

Předkládaná revize Fiskálně-strukturálního plánu vytváří rámec pro stabilní vývoj veřejných financí v nadcházejících letech a současně umožňuje realizaci priorit vlády při respektování evropských fiskálních pravidel, posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky a zachování střednědobé udržitelnosti veřejných financí.

1 Fiskální závazek a hlavní ukazatele

Hlavním ukazatelem, sledovaným za účelem udržitelné míry zadlužení veřejných financí, jsou v současné době na úrovni EU tzv. čisté výdaje. Jde o veřejné výdaje financované z národních zdrojů, ve kterých nejsou zahrnuty kromě výdajů na programy EU také národní podíly financování, cyklické výkyvy v dávkách nezaměstnanosti, diskreční příjmová opatření a úrokové výdaje. Kromě toho jsou zohledněna i jednorázová či jiná přechodná opatření.

Takto stanovená trajektorie výdajů se stává závaznou pro země, jež překračují hranice 3 % HDP pro deficit veřejných financí a/nebo 60 % HDP pro zadlužení sektoru vládních institucí. Referenční trajektorie by měla zajistit, aby byl veřejný dluh do konce období korekce na věrohodně sestupné dráze anebo zůstal na obezřetné úrovni, a to i v případě nepříznivých scénářů. Dále by měla zabezpečit, aby byl schodek veřejných financí snížen pod referenční hodnotu 3 % HDP a pod touto referenční hodnotou setrval, přičemž by měla zohledňovat skutečnost, že členské státy mohou čelit dalším nákladům, jako jsou náklady spojené s demografickým stárnutím.

Pro země, které oba ukazatele plní, vydává EK na vyžádání členského státu tzv. technickou informaci. Ta obsahuje hodnotu primárního strukturálního salda, která je po členském státu požadována na konci horizontu střednědobého fiskálně-strukturálního plánu (v současném případě jde o rok 2030) a která je dostatečná s přihlédnutím k nákladům stárnutí populace pro setrvání deficitu pod 3 % HDP a/nebo pro zadlužení pod 60 % HDP v horizontu následujících 14 let (tedy v tomto plánu do roku 2040). Konkrétní trajektorii výdajů si pak tyto země volí do určité míry samy na základě nutného fiskálního úsilí, růstu potenciálního produktu a deflátoru HDP. Odchyly od hodnoty uvedené v technické informaci jsou možné, ale musí být členským státem řádně odůvodněny. ČR obdržela v rámci technické informace požadavek dosáhnout primárního strukturálního přebytku ve výši 0,5 % HDP.

V ČR aktuálně probíhá legislativní proces s novelizací zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. V něm se navrhuje několik zásadních změn v oblasti fiskálního pravidla. První změnou je, že se zákon explicitně bude odvolávat na hodnoty schválené Radou EU na základě doporučení EK k Fiskálně-strukturálnímu plánu. ČR za účelem větší přehlednosti i zavedených postupů nebude vycházet z hodnot pro meziroční růsty čistých výdajů, nýbrž z hodnoty primárního strukturálního salda – tedy salda, se kterým pracuje i technická informace od EK.

Nastavení konkrétní dráhy primárních strukturálních sald (a dráhy čistých výdajů) pak vychází z plánů vlády ČR podporovat investiční aktivitu, posílit digitalizaci a boj s šedou ekonomikou. To by přes počáteční vyšší deficity mělo vést postupně ke zlepšování hospodaření veřejných financí. Současně však platí, že fiskální nastavení respektuje cíle vlády v nepřekročení hranice deficitu sektoru vládních institucí ve výši 3 % HDP. Pokud by k takovému překročení přesto došlo, mělo by kvantitativně odpovídat nárůstu výdajů na obranu ve smyslu únikové doložky na obranu dle nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2024/1263.

ČR v části 3.2 argumentuje pro změnu hodnoty primárního strukturálního salda o 0,2 p. b., tedy namísto primárního strukturálního přebytku 0,5 % HDP primární strukturální přebytek 0,3 % HDP. Taková hodnota by dle zvolených předpokladů naplňovala kritérium, že deficit 3 % HDP nebude překročen v žádném roce až do roku 2040.

Tabulka 1.1: Fiskální závazek

změna v %

		2026	2027	2028	2029	2030
Čisté výdaje	změna v %	6,4	5,4	2,7	2,4	2,2
	kumulativní změna v %	6,4	12,1	15,2	17,9	20,5

Zdroj: ČSÚ (2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.2: Hlavní ukazatele

změna v %, % HDP, p. b. HDP

		2025	2026	2027	2028	2029	2030
		skut.	predikce		plán		
Potenciální HDP	změna v %	1,6	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2
Deflátor HDP	změna v %	3,5	2,9	3,3	2,8	2,6	2,4
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	-2,1	-2,6	-2,8	-2,0	-1,6	-1,2
Strukturální saldo	% HDP	-2,2	-2,4	-2,9	-2,5	-1,9	-1,4
Primární strukturální saldo	% HDP	-0,9	-1,0	-1,6	-1,0	-0,4	0,3
Hrubý dluh	% HDP	44,3	45,6	46,9	46,6	46,8	46,6
Změna hrubého dluhu	p. b. HDP	1,0	1,4	1,1	-0,3	0,2	-0,2

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b), MF ČR (2026a). Výpočty a predikce MF ČR.

2 Makroekonomické předpoklady

Makroekonomickou predikci MF ČR, která je výchozím rámcem pro Fiskálně-strukturální plán, hodnotil dne 16. dubna 2026 nezávislý Výbor pro rozpočtové prognózy. Ten ve svém hodnocení (VRP, 2026) shledal prognózu realistickou. Vysokou míru shody s prognózou MF ČR konstatoval u celkového vývoje HDP i dalších reálných veličin v roce 2026. Rozdílný názor měli někteří členové Výboru ke struktuře růstu. Růst tvorby fixního kapitálu může být podle jejich názorů nižší, lepší vývoj naopak očekávají u bilance zahraničního obchodu. Pro rok 2027 pak někteří členové očekávají silnější zpožděný dopad vysoké ceny ropy do ekonomiky.

2.1 Světová ekonomika a technické předpoklady

Globální ekonomika se začátkem roku nacházela v prostředí stabilizované inflace, což nadále podporovalo růst reálných příjmů i spotřebu domácností. Dřívější uvolňování měnových podmínek přispělo k postupnému ožívání investiční aktivity. Světovou hospodářskou aktivitu však ohrožují aktuálně zvýšené ceny energetických komodit a dalších surovin v důsledku březnové eskalace válečného konfliktu na Blízkém východě. Ten navíc oslabuje důvěru spotřebitelů i firem. V případě dalšího zintenzivnění bojů by navíc mohlo dojít k opětovnému narušení dodavatelských řetězců. Napětí v mezinárodním obchodě zůstává i nadále vysoké v důsledku kroků současné americké administrativy.

Ekonomika **Spojených států amerických** v 1. čtvrtletí 2026 meziročně vzrostla o 2,7 %, oproti předchozímu čtvrtletí se hospodářská aktivita zvýšila o 0,5 %. K meziročnímu růstu přispěla výhradně domácí poptávka, nejvíce pak investice do IT a výzkumu a vývoje. Zahraniční obchod růstovou dynamiku naopak tlumil. Investiční aktivita by díky technologickému sektoru měla hrát zásadní roli i nadále. Pro letošní rok očekáváme, že HDP vzroste o 2,1 %. Pozitivně by měl působit také bazický efekt omezeného federálního financování z předchozího roku. Ekonomický růst by naopak měl být tlumen negativním vývojem na trhu práce a zdražením zboží vlivem zvýšených dovozních cel. V roce 2027 by mělo tempo růstu setrvat na 2,1 %. Hospodářskou aktivitu by měla i nadále podporovat investiční aktivita vlivem nižších úrokových sazeb.

Růst **eurozóny** v 1. čtvrtletí 2026 mírně zpomalil, ekonomika meziročně rostla o 0,8 %, oproti předchozímu čtvrtletí se nepatrně zvýšila o 0,1 %. K meziročnímu růstu přispěla výhradně domácí poptávka. Záporný příspěvek čistých exportů k HDP odrážel zvýšené celní bariéry ze strany Spojených států a válečný konflikt na Blízkém východě, který skokově zvýšil ceny dovážených energetických surovin a dalších výrobních vstupů.

Ekonomickou aktivitu v následujících měsících by měl tlumit konflikt na Blízkém východě, který se již propisuje do zhoršeného sentimentu spotřebitelů a podnikatelů. Odhadujeme, že v roce 2026 vzroste HDP eurozóny o 1,0 %. Růst by měl být podpořen odolným trhem práce, respektive zvýšením reálných mezd, z čehož bude těžit zejména spotřeba domácností. Prorůstově budou

působit i investice a vládní výdaje. Čistý vývoz bude tlumen americkými cly. V roce 2027 by měl ekonomický růst díky oživení zahraničního obchodu zrychlit na 1,5 %. V letech výhledu by měl být výkon ekonomiky podpořen domácí poptávkou, prorůstově by měl díky zlepšení globální ekonomiky působit i zahraniční obchod. Tlumit by jej mohlo konsolidační úsilí v některých zemích. Hospodářská aktivita by měla postupně zrychlovat na 1,7 % v roce 2028 a dále na 1,9 % v roce 2029.

Březnový vojenský konflikt na Blízkém východě a částečná blokáde Hormuzského průlivu skokově zvýšily **cenu ropy**. Klíčovou proměnnou pro budoucí vývoj je pak právě doba trvání této války. Cena ropy je tak nadále ovlivňována vysokou mírou nejistoty, avšak v nadcházejících čtvrtletích by v návaznosti na předpokládanou deeskalaci konfliktu mohla začít klesat. I na delším horizontu by nicméně měla cena zůstat zvýšená oproti hodnotám před započítáním konfliktu, a to z důvodu přetrvávajících logistických omezení a narušené produkční infrastruktury. Za celý rok 2026 by průměrná cena barelu ropy Brent mohla meziročně vzrůst o 31,3 % na 91 USD. V roce 2027 by již mohla klesnout o 13,0 % na 79 USD s mírně klesat by měla i nadále, a to až na průměrnou cenu 74 USD v roce 2029.

Česká národní banka (ČNB) naposledy snížila **dvoutýdenní repo sazbu** v květnu 2025 na 3,5 % a následně ji ponechala beze změny. S ohledem na predikovaný vývoj inflačních tlaků, celkový ekonomický vývoj, dosavadní komunikaci ČNB a předpokládanou výši rovnovážné úrokové sazby očekáváme, že měnověpolitická sazba v letošním i příštím roce zůstane na 3,5 %. Pravděpodobnost opětovného utážení měnových podmínek se však zvýšila s ohledem na probíhající konflikt na Blízkém východě a jeho související očekávané dopady do spotřebitelských cen v České republice.

Měnový kurz koruny vůči euru během prvních čtyř měsíců roku 2026 v průměru dosahoval 24,3 CZK/EUR, což oproti stejnému období předchozího roku znamenalo posílení o 3,0 %. K tomu přispěla zejména odolnost české ekonomiky, navzdory negativním zahraničním šokům, globální oslabení amerického dolaru a déletrvající restriktivní měnová politika ČNB.

Očekáváme, že předpokládaná deeskalace blízkovýchodního konfliktu v rámci letošního roku mírně posílí

korunu vůči euru. Českou měnu podpoří zejména související lepší vyhlídky na trhu s energetickými a jinými komoditami, příznivější investorský sentiment a oslabení amerického dolaru. V delším období by pak pozvolný

apreciační tlak měla vytvářet ekonomická konvergence k zemím eurozóny. Za celý rok 2026 by tak kurz mohl v průměru dosáhnout 24,3 CZK/EUR a v roce 2029 by se koruna mohla v průměru obchodovat za 23,5 CZK/EUR.

2.2 Ekonomický vývoj ČR

2.2.1 Hospodářský růst a strana poptávky

Česká ekonomika v 1. čtvrtletí 2026 meziročně vzrostla o 2,1 %, a to výhradně zásluhou domácí poptávky. Ve srovnání s předchozím čtvrtletím se sezónně očištěný HDP zvýšil o 0,2 %. Domácí poptávka by přitom měla podporovat hospodářskou aktivitu i nadále. Za celý rok 2026 by tak hrubý domácí produkt mohl vzrůst o 2,1 %. V roce 2027 by se výkon ekonomiky měl zvýšit o 2,4 %. Obdobným tempem by ekonomika mohla růst i v dalších letech.

Spotřeba domácností by se letos mohla zvýšit o 3,0 % a v roce 2027 o 2,6 %. Její nárůst bude podpořen silnou dynamikou reálných výdělků a stále vysokou úrovní akumulovaných úspor z předchozích let. Zvýšená volatilita cen energetických komodit nicméně může vést k větší obezřetnosti a odkládání některých výdajů. Míra úspor by měla v horizontu predikce mírně klesat, přesto ale pravděpodobně zůstane značně nad svým dlouhodobým průměrem. V dalších letech by růst spotřeby domácností mohl mírně zpomalovat na 2,4 % v roce 2028 a 2,2 % v roce 2029.

Růst **spotřeby sektoru vládních institucí** by v letošním roce mohl zpomalit na 1,7 %. Kromě pozměněné struktury výdajové strany státního rozpočtu se projeví i zvolnění dynamiky růstu zaměstnanosti v sektoru vládních institucí. V roce 2027 by se pak měla projevit silnější dynamika výdajů na údržbu a opravy dopravní infrastruktury, reálné výdaje na spotřebu vládních institucí by tak mohly vzrůst o 2,3 %. V dalším období by se dynamika měla ustálit kolem 2 %.

Tvorba hrubého fixního kapitálu by v roce 2026 mohla vzrůst o 3,6 %, a to díky hospodářskému růstu v eurozóně a odloženým investicím z období vysokých úrokových sazeb. Růstovou dynamiku bude naopak brzdit zvýšená nejistota v souvislosti s konfliktem na Blízkém východě. Pro rok 2027 očekáváme zpomalení růstu na 2,5 % v souvislosti s ukončením čerpání finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost a poklesem dalších příjmů z EU. S relativně silnými tempy růstu pak makroekonomický rámec počítá i v roce 2028 a v roce 2029. Od letošního roku budou na investiční aktivitu pozitivně působit i výdaje související se stavbou nových bloků jaderných elektráren, v roce 2029 se pak v investicích vlády začnou projevovat nákupy vojenské techniky.

Předpokládáme, že s ohledem na probíhající konflikt na Blízkém východě budou podniky z obezřetnostních důvodů – s cílem omezit rizika výpadků v dodávkách komponent – akumulovat zásoby ve větším rozsahu. Změna **stavu zásob** by měla na růst HDP působit pozitivně. Pro

další roky očekáváme stabilizaci tvorby zásob na hodnotách obvyklých pro danou fázi hospodářského cyklu, příspěvek k růstu HDP by tudíž měl být neutrální.

Saldo zahraničního obchodu by mělo v letošním roce k růstu HDP přispívat negativně. Vývoz bude nepřímě limitován celními opatřeními americké administrativy a přetrvávajícím nižším objemem exportních zakázek. Očekávaná dynamika vývozu a domácí poptávky, zejména dovozně náročných investic, by se pak měla společně s vyšší akumulací zásob promítnout do vyšší dovozní dynamiky. V dalších letech by pak příspěvek čistých exportů měl být přibližně neutrální, což odráží pokračující růst domácí a zahraniční poptávky.

Růst **nominálního HDP** je dán vývojem reálného ekonomického výkonu a cenové složky HDP. Letos by vlivem zhoršení směnných relací (odrážejících ceny v zahraničním obchodě) mohl růst deflátoru HDP zpomalit na 2,9 % (z 3,5 % v roce 2025). V roce 2027 by se mohla jeho dynamika naopak zvýšit na 3,7 %, a to především kvůli zlepšení směnných relací v souvislosti s poklesem cen ropy a zemního plynu. K vyššímu růstu by měla přispívat i silnější dynamika spotřeby domácností a vládních institucí. V dalším období by se růst deflátoru HDP při takřka neměnných cenách v zahraničním obchodě mohl pohybovat kolem 2,5 %.

2.2.2 Spotřebitelské ceny

V roce 2026 by ve směru nižší inflace měla kromě převedení financování poplatku za podporované zdroje energie (POZE) působit silnější koruna a loňský pokles světových cen zemědělských komodit. Nadále by pak mělo působit restriktivně také dřívější nastavení měnové politiky. Naopak mezi očekávané proinflační faktory se řadí zejména zdražení ropy, plynu a elektřiny v důsledku válečného konfliktu na Blízkém východě, pokračující vysoká cenová dynamika u bytových nemovitostí, silný růst mezd a platů a zvýšení spotřebních daní z tabáku a z lihu. Očekávané daňové změny zahrnují zvýšení spotřebních daní z lihu a z tabákových výrobků. Vývoj regulovaných cen pak bude poměrně nesourodý. Ceny komoditních složek elektřiny a plynu by měly meziročně vzrůst kvůli jejich zdražení na velkoobchodních trzích v reakci na válku na Blízkém východě. Celková cena elektřiny by však měla meziročně klesnout vlivem zlevnění regulované části díky zmíněnému převedení financování POZE plně na stát. Růst ostatních regulovaných cen bude zvýšený vzhledem k pokračující vysoké cenové dynamice ve službách, ale i zdražení pohonných hmot v hromadné dopravě.

V roce 2027 by k pokračujícímu protiinflačnímu působení posilující koruny se měl připojit očekávaný pokles cen ropy a plynu na světových trzích v návaznosti na předpokládané uklidnění situace na Blízkém východě v průběhu předcházejícího roku, avšak ve spotřebitelských cenách se bude jejich předchozí zdražení skrze bazický efekt promítat nadále. Ve směru vyšší inflace bude mít nadále vliv svižný růst nominálních výdělků, pokračující zdražování nemovitostí a další zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků. Souhrnný příspěvek daňových změn a růstu regulovaných cen by se měl zvýšit. Zatímco v rámci daňových změn bude mít mírný efekt další zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků, ceny elektřiny a plynu by měly v průměru za celý rok významně vzrůst vlivem jejich očekávaného růstu v druhé polovině předcházejícího roku.

Očekáváme tak, že průměrná míra inflace v roce 2026 setrvá na 2,5 % a v roce 2027 vzroste na 2,8 %. V letech 2028 a 2029 by se měla nadále držet v tolerančním pásmu kolem 2% inflačního cíle České národní banky.

2.2.3 Trh práce

Na trhu práce se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků, které přispívají k silné poptávce po zahraničních pracovnících, jejichž počet dlouhodobě roste. Útlum v průmyslu pokračuje, avšak jeho dopady jsou částečně kompenzovány vysokou poptávkou po pracovní síle ve službách a stavebnictví.

Zaměstnanost pokračovala v meziročním růstu, k němuž přispívala odvětví tržních i netržních služeb a stavebnictví. Záporný příspěvek zpracovatelského průmyslu se během loňského roku postupně zmírňoval. Silná poptávka po pracovní síle v některých odvětvích by měla přetrvávat i v letošním roce. Na nabídku práce bude pozitivně působit zvyšování statutárního věku odchodu do důchodu i demografický efekt spočívající v rostoucím podílu

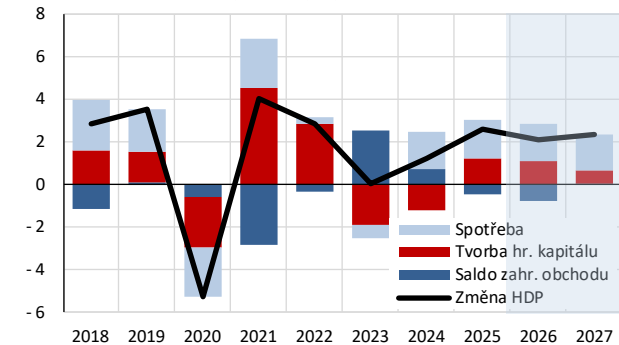
věkových skupin s přirozeně vysokou mírou participace. Růst zaměstnanosti však bude v letošním roce limitován vývojem populace v produktivním věku, a zaměstnanost by tak mohla v průměru vzrůst o 0,2 %. V příštím roce se výrazněji projeví pokles populace v produktivním věku, proto očekáváme meziroční pokles zaměstnanosti o 0,2 %. V letech výhledu by měla zaměstnanost prakticky stagnovat.

Míra nezaměstnanosti se v loňském roce mírně zvýšila o 0,2 p. b. na 2,8 %, avšak v rámci EU zůstala nejnižší. Útlum v průmyslu by měl přetrvávat, míra nezaměstnanosti by tak letos měla mírně vzrůst v průměru na 2,9 %. V dalších letech očekáváme její mírný pokles v důsledku zlepšující se celkové ekonomické situace.

Na dynamiku nominálního **objemu mezd a platů** v letošním roce nadále pozitivně působí přetrvávající nedostatek pracovníků v řadě odvětví a profesí. Mzdové požadavky zaměstnanců jsou zároveň podporovány doznívajícím vlivem značného růstu spotřebitelských cen a ziskovosti firem z předchozích let. Opačným směrem působí mírný nárůst míry nezaměstnanosti. K růstu objemu mezd a platů přispívá také vývoj ve veřejném sektoru a zvýšení minimální mzdy, která byla od 1. ledna 2026 navýšena o 7,7 % na 22 400 Kč. V horizontu predikce lze očekávat určité zpomalování dynamiky mezd v soukromém sektoru v návaznosti na mírný pokles napětí na trhu práce. Naopak platy zaměstnanců v netržních odvětvích by měly růst rychleji s ohledem na jejich zaostávání za mzdovým vývojem v předchozích letech. K celkové dynamice mezd bude i nadále kladně přispívat postupné zvyšování relace minimální mzdy k průměrné mzdě až na 47 % v roce 2029. Objem mezd a platů by se tak letos mohl zvýšit o 6,8 % a v roce 2027 o 6,0 %, v dalších letech by růst mohl zpomalit k hodnotám okolo 5 %.

Graf 2.1: Vývoj HDP

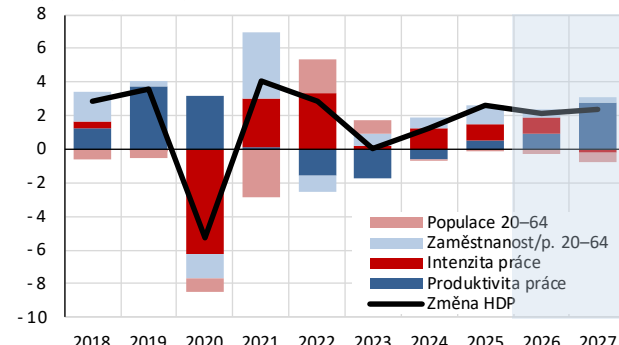
změna reálného HDP v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a), MF ČR (2026a). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.2: Změna HDP, produktivita a intenzita práce

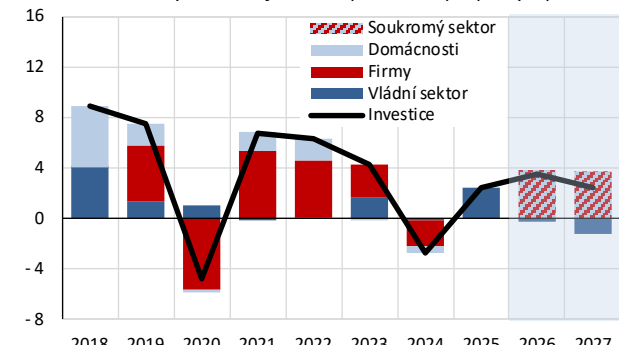
změna v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a), MF ČR (2026a). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.3: Sektorové členění investic

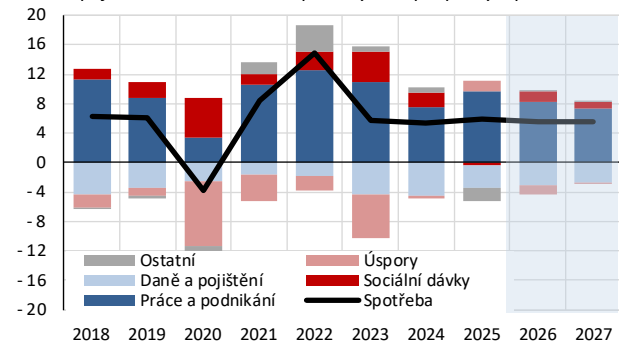
změna reálné tvorby hrubého fixního kapitálu v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a), MF ČR (2026a). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.4: Spotřeba domácností

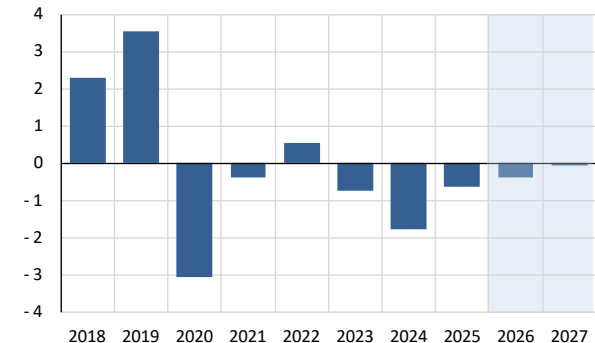
národní pojetí, změna nominální spotřeby v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a), MF ČR (2026a). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.5: Produkční mezera

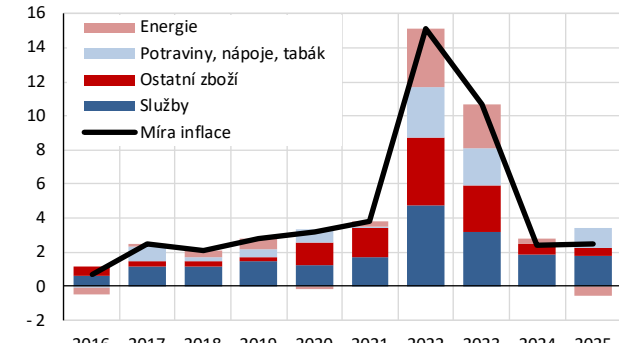
v % potenciálního produktu

Zdroj: MF ČR (2026a).

Graf 2.6: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech

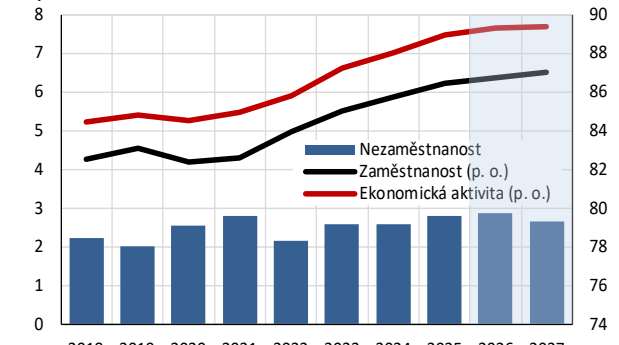
národní pojetí, meziroční změna v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a). Výpočty MF ČR.

Graf 2.7: Nezaměstnanost, zaměstnanost a aktivita

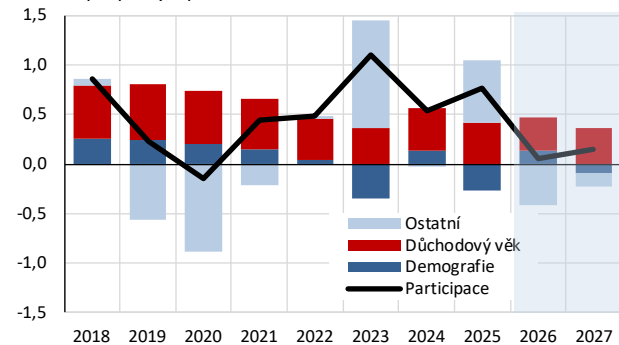
míry v %

Zdroj: ČSÚ (2026c). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.8: Meziroční změna míry participace

změna a příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026c), Eurostat (2026). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 2.1: Makroekonomický scénář

úroveň v mld. Kč, změna v %, příspěvky v p. b.

	2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	skut.	skut.	predikce		výhled		proj.
	mld. Kč	změna v %					
HDP							
Reálný HDP		2,6	2,1	2,4	2,5	2,4	0,7
Deflátor HDP		3,5	2,9	3,7	2,7	2,5	2,4
Nominální HDP	8 556	6,2	5,0	6,1	5,3	5,0	3,1
Složky reálného HDP							
Výdaje na soukromou spotřebu		3,0	3,0	2,6	2,4	2,2	
Výdaje na spotřebu vlády		2,1	1,7	2,3	2,1	2,0	
Tvorba hrubého fixního kapitálu		2,4	3,6	2,5	3,2	3,7	
Změna stavu zásob a čisté pořízení cenností	% HDP	0,3	0,8	0,8	0,7	0,7	
Export zboží a služeb		3,9	3,0	4,7	3,4	3,4	
Import zboží a služeb		5,0	4,5	5,0	3,4	3,8	
Příspěvky k růstu reálného HDP							
Konečná domácí poptávka		2,5	2,7	2,3	2,4	2,5	
Změna stavu zásob a čisté pořízení cenností		0,6	0,2	0,0	0,0	0,0	
Vnější bilance zboží a služeb		-0,4	-0,7	0,1	0,2	-0,1	
Deflátoři a HICP							
Deflátor soukromé spotřeby		3,0	2,8	2,9	2,3	2,4	
p.m. HICP		2,3	2,2	2,7	2,3	2,4	
Deflátor spotřeby vlády		4,2	3,7	4,3	3,4	3,1	
Deflátor investic		3,3	3,4	3,4	2,6	2,2	
Deflátor vývozu (zboží a služeb)		-0,6	1,7	1,4	1,4	1,3	
Deflátor dovozu (zboží a služeb)		-1,3	2,5	0,9	1,2	1,2	
Trh práce	úroveň						
Domácí zaměstnanost (1000 osob, NÚ)	5 509	1,1	0,2	-0,2	-0,1	0,1	
Průměrné roční odpracované hodiny na zaměstnance	1 824	1,0	1,0	-0,2	-0,2	0,0	
Reálný HDP na zaměstnance		1,5	1,9	2,5	2,7	2,3	
Reálný HDP na odpracovanou hodinu		0,5	0,9	2,8	2,9	2,4	
Náhrady zaměstnancům (mld. Kč, NÚ)	3 775	7,5	7,1	6,0	5,2	4,7	
Náhrady na zaměstnance	801	6,5	6,9	6,1	5,3	4,6	
Míra nezaměstnanosti	%	2,8	2,9	2,7	2,5	2,5	
Potenciální produkt a příspěvky k růstu potenciálu							
Potenciální produkt		1,6	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2
Práce		0,9	0,6	0,1	0,1	-0,2	-0,2
Kapitál		0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,5
TFP		0,0	0,4	0,7	0,8	0,9	0,9
Produkční mezera	% potenciálu	-0,5	-0,1	0,8	1,9	3,0	2,0

Pozn.: Změna stavu zásob a čisté pořízení cenností na řádce 7 vyjadřuje podíl změny zásob k HDP v běžných cenách. Příspěvek změny stavu zásob a čistého pořízení cenností ke změně HDP je spočten z reálných hodnot. Zaměstnanost a náhrady zaměstnancům jsou v konceptu národních účtů.
Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026c), Eurostat (2026), MF ČR (2026a), EK (2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 2.2: Vnější předpoklady

úrokové sazby a změna v %

		2025	2026	2027	2028	2029	2030
		skut.	predikce		výhled		proj.
Krátkodobá úroková míra	% p. a.	3,6	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7
Dlouhodobá úroková míra	% p. a.	4,3	4,6	4,7	4,8	4,8	4,8
Měnový kurz USD/EUR	USD/EUR	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	
Měnový kurz CZK/EUR	CZK/EUR	24,7	24,3	24,1	23,8	23,5	
Světový HDP bez EU (stálé ceny)	změna v %	3,4	3,0	3,3	3,5	3,6	
HDP v EU (stálé ceny)	změna v %	1,6	1,1	1,6	1,9	2,0	
Světový objem dovozu, vyjma EU	změna v %	3,0	2,0	3,0	3,1	3,2	
Cena ropy Brent	USD/barel	69,2	90,8	79,0	75,5	73,7	

Zdroj: ČNB (2026), EIA (2026), Eurostat (2026). Výpočty a predikce MF ČR.

3 Fiskální výhled a projekce

Aktuální pohled na hospodaření veřejných financí je ze strany MF ČR a EK velmi podobný. Obě instituce předpokládají v roce 2026 meziroční zhoršení deficitu veřejných financí na 2,6 % HDP, resp. 2,8 % HDP. Pro následující rok (tedy první rok FSP) jsou rozdíly naprosto zanedbatelné. Kapitola ve své první části popisuje pohled MF ČR z pohledu jednotlivých transakcí, nicméně pro potřeby fiskálního scénáře pro období FSP a výpočtu dráhy čistých výdajů vycházíme pro rok 2026 z predikovaných dat EK. MF ČR podle posledních dat zřejmě bude svojí fiskální prognózu upravovat směrem k té EK z důvodu vyšších investic v 1. čtvrtletí 2026. To samo o sobě nemá velký vliv na celkový (kumulativní) průběh dráhy čistých výdajů, avšak vytváří drobné rozdíly v ročních hodnotách.

3.1 Aktuální vývoj a výhled hospodaření sektoru vládních institucí

3.1.1 Očekávané hospodaření v roce 2026

Pro rok 2026 očekáváme, že **deficit veřejných financí** vzroste na 2,6 % HDP, ve strukturálním vyjádření pak na 2,4 % HDP. **Celkové příjmy sektoru vládních institucí** by dle predikce měly růst o 3 %, přičemž daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení o 2,8 %.

Rostoucí reálné výdělky by měly nadále povzbuzovat spotřebu domácností a pozitivně ovlivňovat i výnos **daně z přidané hodnoty**. Naopak dynamika bude brzděna úpravou v oblasti nedobytných pohledávek. Výsledný nárůst daně by měl činit 4,8 %. Výnos **spotřebních daní** bude pozitivně ovlivněn dříve zavedenými opatřeními v rámci konsolidačního balíčku s dodatečným odhadovaným vlivem mezi 3–4 mld. Kč. Proti tomu stojí snížení spotřební daně na naftu jako aktuální opatření vlády na zmírnění růstu cen pohonných hmot s dopadem celé –2 mld. Kč. Odpuštění poplatku za podporované zdroje energie u domácností a firem bude spojeno s meziročním výpadkem aktuálních příjmů kolem 17 mld. Kč.

Růst objemu mezd a platů určuje **daň z příjmů fyzických osob** (růst o 6,1 %) a **příspěvky na sociální zabezpečení** (růst o 6,6 %), v nichž se navíc odráží i předpokládaný nárůst platby za státní pojištění o cca 4,5 mld. Kč. U daně z příjmů fyzických osob bude naopak dynamika dále tlumena meziročním vývojem daně z kapitálových výnosů. Oba příjmové tituly by měly být posíleny v důsledku zavedení jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatele, které spolu s novelou zákona o zaměstnanosti, zavádějící institut nehlášené práce, umožní efektivnější kontrolu a výběr daní (1 mld. Kč) a pojistného (2,9 mld. Kč).

Výnos **daně z příjmů právnických osob** by měl vykázat pokles o 8,4 %, který bude primárně způsoben koncem účinnosti daně z neočekávaných zisků. Ostatní diskreční opatření by měla v souhrnu působit rovněž mírně negativně. Na jedné straně bude letošní daňový výnos snižovat o dalších 1,2 mld. Kč pokračující osvobození výnosů ze státních dluhopisů. Vedle toho navýšení odpočtu výdajů na výzkum a vývoj a zvýšení hranice pro jednorázový odpis pohledávky by mělo představovat výpadek příjmů kolem 1 mld. Kč. Na druhé straně dorovnávací daň, zajišťující minimální úroveň zdanění velkých nadná-

rodních a vnitrostátních skupin, bude daňový výnos navyšovat odhadem o 1 mld. Kč.

Vývoj příjmových **transferů** do velké míry reflektuje průběh realizace projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z programového období 2021–2027. Čerpání prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost bude letos ukončeno.

Tempo **celkových výdajů sektoru vládních institucí** by mělo meziročně zpomalit na 4,2 %. Pokračující zvolnění očekáváme i u výdajů na konečnou spotřebu, které budou taženy **náhradami zaměstnancům** v sektoru vládních institucí (růst o 8,2 %). Kromě růstu platů učitelů od ledna 2026 došlo od dubna tohoto roku k navýšení platových tarifů v ostatních segmentech veřejného sektoru. Dynamiku bude zesilovat i dodatečný efekt zvýšených platů vojáků od července 2025.

Naturální sociální transfery by měly vykázat pouze 2% růst. Za jejich meziročním zpomalením stojí metodická změna, kdy se dosavadní sociální dávky na bydlení (naturální sociální transfery) stávají součástí dávky státní sociální pomoci (peněžitá sociální dávky). Zvyšovat se však budou výdaje zdravotních pojišťoven z titulu vyššího pojistného i platby státu za státní pojištění. Predikovaný růst **mezispotřeby** o 2,3 % je v porovnání s rokem 2025 výrazně nižší jak v důsledku vysoké srovnávací základny, tak vlivem plánovaných úspor v provozních nákladech veřejných institucí či rozpočtového provizoria na počátku tohoto roku.

V oblasti **peněžitých sociálních dávek** kalkulujeme s navýšením výdajů na výplatu dávek důchodového pojištění na základě standardní lednové valorizace. Výdaje zvýší i úpravy v oblasti podpor v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci (cca 3 mld. Kč), stejně jako zvýšení příspěvku na péči (1,4 mld. Kč). Dále počítáme se zachováním humanitární dávky vyplácené osobám s dočasnou ochranou v obdobné výši jako v roce 2025. V neposlední řadě se zde promítá výše popsání metodická změna spojená s přechodem na dávku státní sociální pomoci. Růst celkových peněžitých sociálních dávek, včetně platby za státního pojištění, by měl dosáhnout hodnoty 5,1 %.

Dotace by měly růst o 3,6 % a v podílovém vyjádření zůstat na úrovni 2 % HDP. Obdobnou úroveň v poměru k HDP vykážou podle predikce i **běžné transfery**, jejichž dynamiku budou určovat odvozy do rozpočtu EU.

Výdaje na **investice do fixních aktiv** porostou vzhledem k vysoké srovnávací základně roku 2025 jen mírně (o 2,2 %). Dalším faktorem slabší dynamiky bude očekávaný meziroční pokles investic spolufinancovaných z prostředků EU včetně vlivu končícího Národního plánu obnovy.

Dluh sektoru vládních institucí by měl v roce 2026 v poměrovém vyjádření vzrůst o 1,4 p. b. na hodnotu 45,6 % HDP. Spolu s rostoucím zadlužením porostou i **úrokové výdaje** odhadem o necelých 13 % a dosáhnou úrovně 1,4 % HDP.

3.1.2 Predikce hospodaření v roce 2027

V roce 2027 očekáváme další prohloubení celkového i strukturálního deficitu veřejných financí na 2,8 % HDP. **Příjmy sektoru vládních institucí** by měly růst 3,2% tempem, přičemž jejich podíl na HDP bude vykazovat mírně klesající tendenci. Klíčovým faktorem bude vývoj daňových příjmů včetně příspěvků na sociální zabezpečení s očekávanou dynamikou převyšující 5 %.

Predikovaný růst **daně z příjmů fyzických osob** o 5,4 % se bude primárně odvíjet od objemu mezd a platů v ekonomice. Zavedení elektronické evidence tržeb by mělo přinést do veřejných rozpočtů na dani z příjmů fyzických osob odhadem 2,5 mld. Kč. Proti tomu stojí doprovodné daňové úlevy (např. obnovení slevy na dani pro studenty či tzv. školkovného, úpravy zaměstnaneckých benefitů nebo jednorázová daňová úleva v souvislosti se zavedením vlastní evidence tržeb) s celkovým negativním dopadem -4,2 mld. Kč.

Vývoj výdělků v ekonomice budou odrážet také **příspěvky na sociální zabezpečení**, jejichž dynamika by měla zpomalit na 5,7 %. Podobně jako u daně z příjmů fyzických osob předpokládáme pozitivní dopad elektronické evidence tržeb přes 2 mld. Kč, který však bude částečně tlumen úpravami v oblasti zaměstnaneckých benefitů. Dynamiku příspěvků na zdravotní pojištění dále určuje platba za státního pojištění, jejíž valorizace by se podle současné právní úpravy měla pohybovat kolem 3 mld. Kč.

U **daně z příjmů právnických osob** očekáváme po poklesu v roce 2026 vlivem konce účinnosti daně z neočekávaných zisků navýšení výnosu o 8,5 %. K růstu přispěje dodatečný efekt dorovnávací daně ve výši 1 mld. Kč a rovněž zavedení elektronické evidence tržeb s odhadovaným dopadem 2 mld. Kč.

Dynamika **daně z přidané hodnoty** by měla zrychlit na 5,6 % díky pokračujícímu růstu nominální spotřeby domácími a významnému pozitivnímu přínosu zavedení elektronické evidence tržeb (cca 6,5 mld. Kč). Tento efekt bude částečně korigován navrhovaným snížením

sazby daně na nealkoholické nápoje v rámci stravovacích služeb na 12 % a zároveň zrušením omezení odpočtu daně na vstupu u vybraných osobních automobilů s úhrnným negativním dopadem převyšujícím 1 mld. Kč.

U **spotřebních daní** ve vymezení národní legislativou se očekává mírné zrychlení růstu na přibližně 2,5 %, a to zejména vlivem dozívajících dopadů čtyřletého plánu zvyšování sazeb u tabákových a souvisejících výrobků. Naproti tomu pokračující strukturální změny spotřeby (přechod k méně zdaněným alternativám) budou dynamiku tlumit. Negativní vývoj se projeví u **daně z hazardních her**, kde rozšíření okruhu osob vyloučených z hazardu povede k výpadku příjmu ve výši cca 3 mld. Kč.

V rámci ostatních příjmů předpokládáme v roce 2027 pokles **transferů**, odrážející ukončení Nástroje pro oživení a odolnost.

Výdaje sektoru vládních institucí by měly růst téměř 4% tempem, avšak v poměru k HDP půjde pravděpodobně o jejich další pokles k úrovni kolem 42 % HDP.

Výdaje na konečnou spotřebu porostou podle predikce o 6,7 %, zejména v důsledku růstu **náhrad zaměstnancům** v sektoru vládních institucí. Jejich dynamika zůstane relativně vysoká, s podstatným vlivem automaticky valorizovaných platů a dodatečným dopadem předchozích úprav platů ve veřejném sektoru v roce 2026. Nákupy zboží a služeb odložené na rok 2027 v souvislosti s rozpočtovým provizoriem na počátku tohoto roku spolu s očekávaným nárůstem běžných výdajů do dopravní infrastruktury a zdravotnictví vysvětlují silnější 6% tempo **mezispotřeby**. **Naturální sociální transfery** by měly růst o 4,3 % v návaznosti na vývoj výdajů ve zdravotnictví. Dynamiku bude naopak tlumit dodatečný efekt postupného přechodu na dávku státní sociální pomoci, klasifikované mezi peněžitými sociálními dávkami.

Tato úprava systému sociální podpory a s ní související metodická změna naopak podobně jako v roce 2026 posílí dynamiku **peněžitých sociálních dávek**. Z hlediska jejich skladby jsou však dominantní penzijní dávky a jejich valorizace, pro kterou bude určující růst cenového indexu životních nákladů důchodců, zatímco růst reálných mezd by v daném roce ještě neměl hrát roli. V rámci prorodinné politiky počítáme s prohlubujícím se negativním dopadem navýšení rodičovského příspěvku od roku 2024. Dále predikce kalkuluje s pokračující výplatou humanitární dávky pro osoby s dočasnou ochranou. Výsledkem všech těchto faktorů je očekávaný růst peněžitých sociálních dávek o 3,2 %.

Odhadujeme, že tempo **dotací** se stabilizuje na 2 % a jejich podíl na HDP bude dokonce mírně klesat. Podobně by se měl postupně snižovat i relativní význam **transferů**.

Očekávaný výrazný propad investic financovaných z evropských zdrojů po ukončení Národního plánu obnovy by měl být částečně nahrazen národními investicemi.

Celkový objem **investic do fixních aktiv** přesto poklesne odhadem o 3,4 %.

Plánované deficitní hospodaření vládních institucí se promítne do výše **zadlužení**, které by mělo vzrůst k úrovni kolem 47 % HDP. Tomu budou odpovídat i rostoucí **úrokové výdaje**, jejichž podíl na HDP se patrně dále navýší na 1,5 % HDP.

3.1.3 Srovnání fiskální prognózy EK a MF ČR na roky 2026–2027

Obě prognózy jsou ve svém celkovém vyznění velmi blízké. EK i MF ČR shodně očekávají meziroční zhoršení hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2026, a to na –2,8 % HDP, resp. –2,6 % HDP. Rovněž pro rok 2027 obě instituce předpokládají další prohloubení deficitu, přičemž rozdíl mezi jejich odhady se dále zužuje na 0,1 p. b. Tyto drobné rozdíly se promítají i do očekávané výše strukturálního salda, stejně jako dílčí odchylky v odhadu vlivu jednorázových opatření a cyklické složky. EK předpokládá v roce 2027 mírně kladnou cyklickou složku v návaznosti na očekávaný vývoj produkční meze-ry, zatímco MF pracuje s její přibližně neutrální výší. Rozdíly ve vyčíslení jednorázových operací jsou nevýznamné. Prognózy se shodují i v očekávání postupného nárůstu zadlužení sektoru vládních institucí, které by mělo na konci roku 2027 dosahovat přibližně 47 % HDP. Odhad Evropské komise je přitom pouze nepatrně vyšší (o 0,2 p. b., resp. 0,1 p. b.), což odpovídá jejím mírně vyšším predikovaným deficitům.

3.1.4 Záměry vlády v horizontu Fiskálně-strukturálního plánu

Vláda se ve svém Programovém prohlášení i Hospodářské strategii 2.0 přihlásila ke zdravým veřejným financím jako základu silného, stabilního a suverénního státu. Veřejné finance míní vláda udržovat bezpečně pod 3% hranicí deficitu, stanovenou Paktem stability a růstu. Díky masivním investicím do dlouhodobého ekonomického růstu, důslednému naplňování hospodářské strategie a úsporám v provozu státu se plánuje dosáhnout postupného snižování deficitu sektoru vládních institucí.

Oba dokumenty obsahují několik opatření, která by měla mít pozitivní dopad na hospodaření veřejných financí.

Hlavním cílem těchto kroků je zvýšení efektivity výběru daní, omezení šedé ekonomiky, digitalizace státní správy a zefektivnění fungování státu.

Jedním z nejvýznamnějších opatření je připravovaný systém **EET 2.0**, tedy modernizovaná elektronická evidence tržeb. Nový systém má být jednodušší pro podnikatele, více digitalizovaný a zaměřený na efektivnější kontrolu daňových úniků. Evidence má nově zahrnovat nejen hotovostní platby, ale i platby kartou nebo QR platby. Díky lepším datovým analýzám by stát měl přesněji odhalovat podezřelé transakce a omezit daňové úniky v oblasti daně z přidané hodnoty či příjmů podnikatelů. Očekává se také narovnání podnikatelského prostředí, protože poctiví podnikatelé nebudou znevýhodněni vůči těm, kteří část tržeb zatajují.

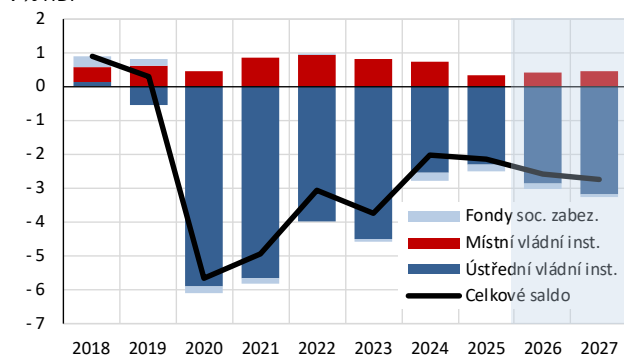
Dalším důležitým bodem je **boj proti šedé ekonomice** prostřednictvím digitalizace finanční správy. Strategie počítá například s projektem „Digitální daňová kobra“, což je analytický systém schopný automaticky vyhodnocovat data z kontrolních hlášení a dalších databází. Tento systém má umožnit rychlejší odhalování podvodů, karuselových obchodů nebo nelegálních daňových optimalizací. Efektivnější výběr daní by mohl zvýšit příjmy veřejných rozpočtů bez nutnosti zvyšování sazeb daní.

Pozitivní dopad na veřejné finance může mít také širší **digitalizace státní správy**. Vláda plánuje rozvoj online finančního úřadu a předvyplněných daňových přiznání. Díky tomu by se snížila administrativní zátěž občanů i státu a zároveň by se omezily chyby při podávání daňových přiznání. Digitalizace navíc může vést ke snížení provozních nákladů veřejné správy a postupně i k úspoře pracovních míst v administrativě.

Hospodářská strategie 2.0 dále zdůrazňuje **podporu investic, inovací a modernizace infrastruktury**. Dlouhodobě by tato opatření měla zvýšit konkurenceschopnost české ekonomiky a podpořit hospodářský růst. Vyšší ekonomický výkon následně vede k vyšším daňovým příjmům státu a stabilnějším veřejným financím. Strategie zároveň klade důraz na efektivnější fungování státu a veřejných institucí, což může přispět ke snižování zbytečných výdajů.

Graf 3.1: Salda subsektorů vládních institucí

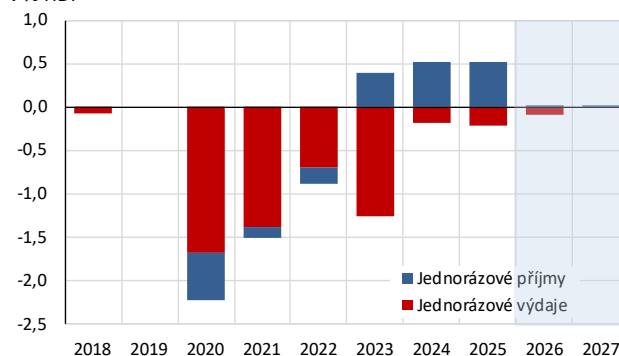
v % HDP

Zdroj: ČSÚ (2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2: Jednorázová opatření

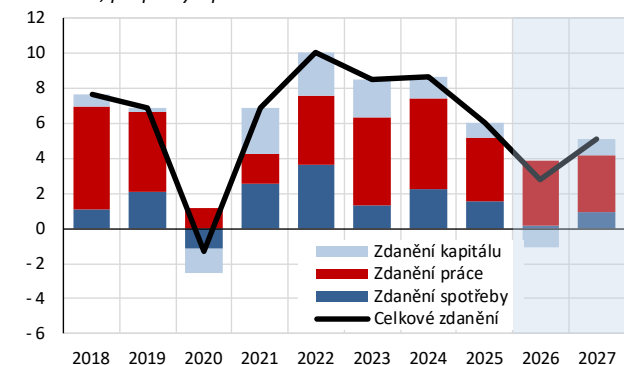
v % HDP

Zdroj: ČSÚ (2026a), MF ČR (2026a). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3: Daňové příjmy sektoru vládních institucí

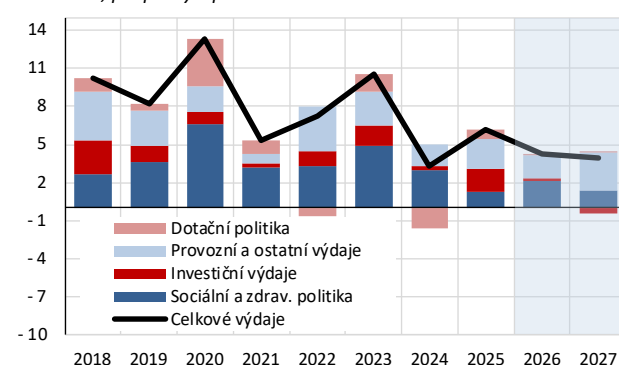
změna v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4: Výdaje sektoru vládních institucí

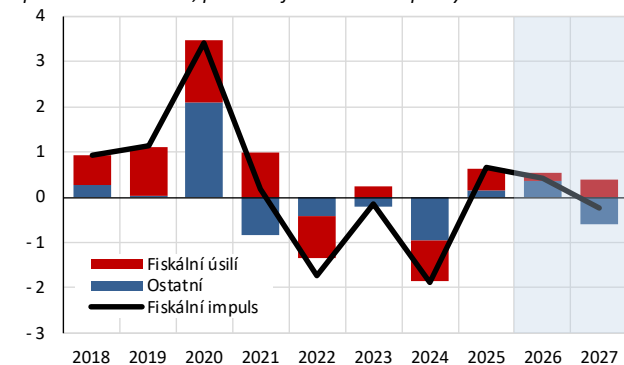
změna v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.5: Fiskální úsilí a fiskální impuls

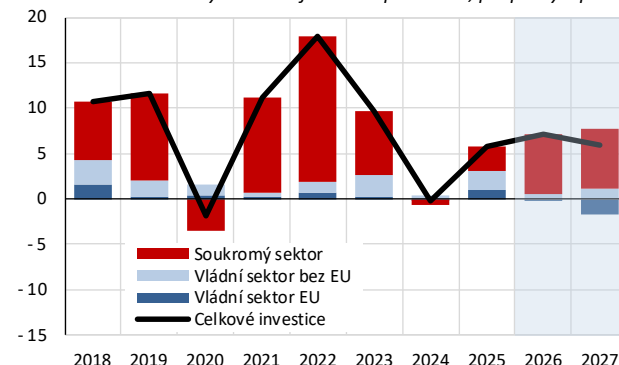
v procentních bodech, primární fiskální úsilí s opačným znaménkem

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.6: Spolufinancování investic z fondů EU

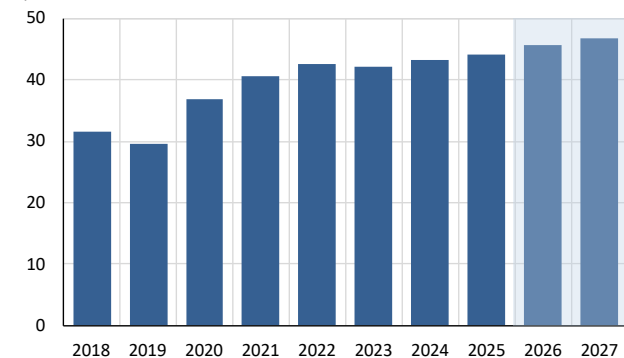
změna nominální tvorby hrubého fixního kapitálu v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ (2026a), MF ČR (2026a). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.7: Dluh sektoru vládních institucí

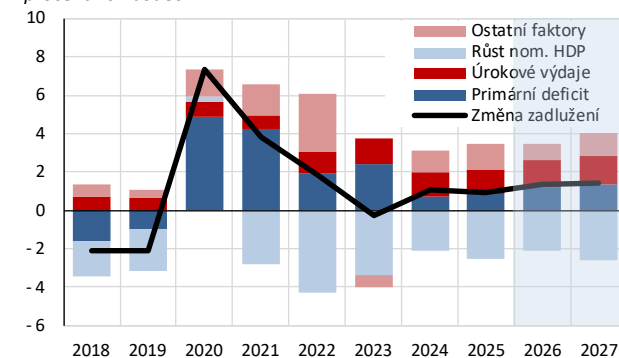
v % HDP

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.8: Příspěvky ke změně hrubého dluhu

v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1: Výchozí nastavení příjmů a výdajů sektoru vládních institucí

úroveň v mld. Kč, ostatní v % HDP

	2025	2025	2026
	mld. Kč	% HDP	
Příjmy			
Daně z výroby a z dovozu	924	10,8	10,3
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	733	8,6	8,0
Příspěvky na sociální zabezpečení	1 349	15,8	16,0
Ostatní běžné příjmy	425	5,0	5,0
Kapitálové daně	0	0,0	0,0
Ostatní kapitálové příjmy	81	1,0	0,9
Celkové příjmy	3 512	41,0	40,3
z toho: Transfery z EU	106	1,2	1,2
Celkové příjmy jiné než transfery z EU	3 406	39,8	39,0
p.m. Příjmová diskreční opatření (přírůstky, kromě financovaných z EU)	37	0,4	-0,5
p.m. Jednorázové příjmy (úrovně, kromě financovaných z EU)	44	0,5	0,0
Výdaje			
Náhrady zaměstnancům	832	9,7	10,0
Mezispotřeba	493	5,8	5,6
Úrokové výdaje	112	1,3	1,4
Sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	1 102	12,9	12,9
Naturální sociální transfery	298	3,5	3,4
Dotace	172	2,0	2,0
Ostatní běžné výdaje	195	2,3	2,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	443	5,2	5,0
Kapitálové transfery	35	0,4	0,4
Jiné kapitálové výdaje	12	0,1	0,0
Celkové výdaje	3 696	43,2	42,9
z toho: Výdaje financované transfery z EU	106	1,2	1,2
Národně financované výdaje	3 590	42,0	41,6
p.m. Národní spolufinancování programů financovaných z EU	35	0,4	0,4
p.m. Cyklická složka dávek v nezaměstnanosti	0	0,0	0,0
p.m. Jednorázové výdaje (úrovně, kromě financovaných z EU)	19	0,2	0,1
Čisté výdaje (před příjmovými opatřeními)	3 424	40,0	39,8

Zdroj: ČSÚ (2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.2: Predikce a plán maximálních hodnot základních fiskálních ukazatelů

úroveň v mld. Kč, ostatní v % HDP, změna čistých výdajů a implicitní úroková míra v %

	2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	mld. Kč	% HDP					
	skut.	skut.	predikce	plán			
Výdaje							
Úrokové výdaje	112	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6
Národně financované veřejné investice	351	4,1	4,0	4,1	4,1	4,0	4,0
Čisté výdaje (hodnota v mld. Kč, růst v %)	3 073		6,4	5,4	2,7	2,4	2,2
Saldo							
Čisté půjčky/výpůjčky	-184	-2,1	-2,6	-2,8	-2,0	-1,6	-1,2
Primární saldo	-72	-0,8	-1,2	-1,4	-0,5	0,0	0,4
Cyklické očištění							
Strukturální saldo		-2,2	-2,4	-2,9	-2,5	-1,9	-1,4
Primární strukturální saldo		-0,9	-1,0	-1,6	-1,0	-0,4	0,3
Dluh							
Hrubý dluh sektoru vládních institucí (konsolidovaný)	3 786	44,3	45,6	46,9	46,6	46,8	46,6
Změna hrubého dluhu	298	1,0	1,4	1,1	-0,3	0,2	-0,2
Příspěvky ke změně hrubého dluhu							
Primární deficit		0,8	1,2	1,4	0,5	0,0	-0,4
Kumulativní efekt		-1,2	-0,7	-1,2	-0,8	0,2	0,2
Úroky		1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6
Změna HDP		-1,1	-0,9	-1,1	-1,0	-0,2	-0,3
Inflace		-1,5	-1,2	-1,5	-1,3	-1,2	-1,1
Stock-flow adjustment		1,3	0,9	0,8	0,0	0,0	0,0
p. m. Implicitní úroková míra z dluhu (%)		3,2	3,3	3,1	3,4	3,5	3,6

Pozn.: Tabulka se odkazuje na popis výsledků roku 2025 a prognózy MF v této kapitole. Je tak pro rok 2026 odlišná od tabulky v kapitole 3.2, která přejímá jako výchozí bod pro výpočet dráhy čistých výdajů fiskální prognózu Evropské komise.

Zdroj: ČSÚ (2026b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3: Diskreční opatření na straně příjmů

meziroční změna, v % HDP

	Příjmy/výdaje	ESA kategorie	Jednorázové	2025	2026
Úpravy spotřebních daní v oblasti energií	příjmy	D.214A		0,0	-0,2
Zvýšení daně z nemovitostí	příjmy	D.29A		0,0	0,0
Odvod z nadměrných příjmů z prodeje elektřiny (prosinec 2022 až prosinec 2023)	příjmy	D.29H	ano	0,0	0,0
Zvýšení sazby daně z příjmů právnických osob a zavedení dorovnávací daně	příjmy	D.51B		-	0,0
Zavedení nemocenského pojištění pro zaměstnance	příjmy	D.61		-	0,0
Jiná příjmová diskreční opatření	příjmy			0,4	-0,3
Celkem				0,4	-0,5

Pozn.: Opatření vyjma daně z nemovitých věcí, jejíž rozpočtové určení náleží obecním rozpočtům, jsou evidována pro ústřední vládní instituce.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

3.2 Projekce sald a dluhu a její předpoklady

Předpoklady makroekonomického vývoje do roku 2029 se opírají o Makroekonomickou predikci MF ČR vydanou 9. dubna 2026. Její parametry detailně vysvětluje kapitola 2. Navazující **dlouhodobá projekce do roku 2040** pak vychází z modelového přístupu Evropské komise a jejích předpokladů. Jsou zde však promítnuty některé národní předpoklady o vývoji vstupních proměnných, především s ohledem na plynulé navázání na vývoj do roku 2029.

3.2.1 Reálný HDP

Rozdíly se projevují ve výši reálného produktu, jehož predikce do roku 2029 vychází z aktuálních dat a zohledňuje opatření uvedená v tomto plánu.

Predikce EK oproti MF pro letošní rok počítá s výraznějším zpomalením růstu české ekonomiky (1,8 % vs. 2,1 %) vlivem konfliktu na Blízkém východě. Navzdory slabšímu růstu v 1. čtvrtletí 2026 oproti odhadu MF (0,2 % vs. 0,5 % mezikvartálně) se nicméně i nadále domníváme, že růst české ekonomiky podle scénáře MF je relevantní a dosažitelný.

Naše predikce se v hlavních složkách HDP neliší od skutečných dat. Složky domácí poptávky (spotřeba domácností, spotřeba vlády i investice) dopadly v souladu s predikcí MF či ji dokonce mírně předčily. Rovněž záporný příspěvek zahraničního obchodu k HDP se nikterak nelišil od odhadu (skutečnost horší oproti očekávání o 0,1 p. b).

Oproti očekávání došlo k výraznému poklesu zásob. Zatímco MF očekávalo jejich akumulaci (z důvodu obavy před nedostatkem komponent a snahy firem se předzásobit), nakonec došlo k jejich čerpání (firmy tedy více využívaly stávající zásoby patrně z důvodu nedostatku některých výrobních vstupů). Položka zásob je nicméně značně volatilní. Z našeho pohledu jde spíše o krátkodobý výkyv v reakci na současnou vojenskou eskalaci vývoje na blízkém východě. V případě naplnění základního scénáře predikce MF (deeskalace během druhého čtvrtletí 2026, s čímž mimo jiné kalkulují i predikce ostatních domácích i zahraničních institucí, včetně EK) tak lze očekávat opětovné doplňování skladových zásob, což povede ke kladnému příspěvku zásob k HDP ve 2. polovině 2026, a tedy i rychlejšímu růstu ekonomiky.

Rovněž ukazatele trhu práce vykázaly v 1. čtvrtletí 2026 lepší hodnoty, než se kterými počítala prognóza. Růst objemu mezd a platů předčil odhady MF o 1,3 p. b. a naznačuje tak budoucí silnější růst spotřeby domácností. U objemu mezd a platů hrála roli i revize dat ze strany Českého statistického úřadu. Růst zaměstnanosti a změna míry participace pak vykázaly téměř trojnásobně vyšší hodnoty oproti predikci. Pozitivnější vývoj vidíme i u počtu odpracovaných hodin.

Dalším faktorem, který by měl ve zbývajících částech roku podporovat vyšší tempo ekonomického růstu, je odeznění dopadů rozpočtového provizoria, jež na počátku

roku omezovalo investiční aktivitu vládního sektoru. V době uzávěrky makroekonomické predikce Ministerstva financí nebyly k dispozici předběžné odhady vývoje vládních investic za 1. čtvrtletí roku 2026. Aktuální údaje Českého statistického úřadu však za toto období indikují meziroční růst vládních investic o necelých 14 %.

Ministerstvo financí ve své prognóze vycházelo z předpokladu, že rozpočtové provizorium povede v úvodu roku k výraznějšímu utlumení investiční aktivity veřejného sektoru, a očekávalo proto nižší úroveň vládních investic v 1. čtvrtletí 2026 s následným zrychlením jejich dynamiky po skončení provizoria. První z uvedených předpokladů se podle aktuálně dostupných dat nenaplnil. Skutečný vývoj investiční aktivity vládního sektoru byl příznivější, než se původně předpokládalo, což bude implikovat revizi očekávaného růstu vládních investic směrem vzhůru. Současná prognóza MF ČR přitom předpokládá nominální růst vládních investic ve výši 2,2 %, zatímco prognóza Evropské komise pracuje s ještě nižším předpokladem růstu veřejných investic.

Druhý předpoklad, tedy zrychlení investiční aktivity po ukončení rozpočtového provizoria, se naopak podle nejnovějších údajů z pokladního plnění potvrzuje. Oživení investiční činnosti veřejného sektoru naznačuje zejména vývoj kapitálových transferů ze státního rozpočtu. Zatímco za první dva měsíce roku 2026 vzrostly meziročně o 2,5 %, za období od ledna do května již vykázaly meziroční nárůst o necelých 25 %. Dosavadní data tak signalizují postupné zesilování investiční aktivity financované ze státního rozpočtu po skončení rozpočtového provizoria.

Makroekonomické predikce dalších renomovaných institucí, které vyšly v následujících týdnech, a jsou tedy z hlediska aktuálnosti dat relevantnější, protože zahrnují novější pozorování a dostupná data, dokonce počítají se silnějším růstem než MF. Výraznou roli tam hrají vyšší odhady růstu veřejných investic oproti predikci MF (i EK). ČNB (predikce zveřejněna 7. května 2026; založena na datech dostupných k 24. dubna 2026) očekává silnější dynamiku investic, což vedle soukromých investic reflektuje rovněž investice sektoru vládních institucí.

Svaz průmyslu a dopravy (predikce zveřejněna 27. dubna 2026) pro letošní rok očekává růst 2,6 %, přičemž vedle spotřeby domácností zdůrazňuje vládní plány na podporu růstu veřejných investic.

Také důvěra mezi podniky za duben a květen podle konjunkturálních ukazatelů, které publikuje ČSÚ, nikterak nepropadla a zůstává na úrovni hodnot z 1. čtvrtletí 2026.

Predikce MF tedy nikterak nenadhodnocuje růst v ČR, což mimo jiné potvrdil i Výbor pro rozpočtové prognózy, který ji 16. dubna 2026 posoudil jako realistickou.

3.2.2 Deflátor HDP a inflace

Rozdíl mezi prognózou Ministerstva financí a Evropské komise v případě deflátoru HDP je dán především odlišným pohledem na cenový vývoj v domácí ekonomice. Hlavním zdrojem tohoto rozdílu je vyšší předpokládaný růst deflátoru domácí poptávky v prognóze MF.

Odlišnost prognóz přitom není způsobena rozdílným výhledem spotřebitelské inflace měřené harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HICP), kde jsou odhady obou institucí prakticky totožné. Rozdíl je naopak koncentrován zejména v položkách národních účtů, které nejsou v HICP zachyceny.

V případě spotřeby domácností lze předpokládat, že Ministerstvo financí ve větší míře zohledňuje rychlejší růst imputovaného nájemného. Tato položka má v deflátoru spotřeby domácností významnou váhu, zatímco do konstrukce HICP není zahrnuta, a může proto přispívat k vyššímu odhadu cenového růstu v rámci národních účtů.

Výraznější rozdíl je patrný také u vládní spotřeby. Tento nesoulad souvisí s rozdíly ohledně růstu platů ve veřejném sektoru, které představují dominantní nákladovou složku vládní spotřeby. Předběžná data za 1. čtvrtletí 2026 mluví ve prospěch predikce MF a budou mít vliv i na rok 2027 vzhledem k růstu platů řady skupin státních zaměstnanců od dubna 2026.

Odlišné předpoklady se promítají rovněž do oblasti tvorby hrubého fixního kapitálu. Vyšší odhad MF může odrážet silnější nákladové tlaky ve stavebnictví a u investičních statků, případně také vyšší předpoklady ohledně vývoje cen rezidenčních nemovitostí a imputovaného nájemného.

Část rozdílu v odhadu deflátoru HDP je nicméně kompenzována odlišným očekávaným vývojem cen zahraničního obchodu. Evropská komise předpokládá příznivější vývoj směnných relací než Ministerstvo financí, což působí ve směru nižšího růstu celkového deflátoru HDP.

Mírně vyšší deflátor HDP v roce 2027 je pak kompenzován vývojem v dalších letech. Průměr za období korekce však je plně v souladu s předpoklady dluhové stochastické analýzy.

Interně konzistentní makroekonomická predikce v případě inflace obecně zohledňuje všechny předvídatelné inflační a deflační faktory včetně očekávaných dopadů změn politik.

Současná čísla ukazují, že se inflace pohybuje na úrovni mírně pod 3 %. S ohledem na současnou geopolitickou situaci očekáváme, obdobně jako EK, mírné zvýšení růstu cenové hladiny v roce 2027. Dále by pak měla inflace postupně klesat tak, že v horizontu roku 2029 dosáhne růst indexu spotřebitelských cen 2,4 %. Vzhledem k očekávanému růstu v dalším období nevidíme důvod pro vznik inflačních tlaků, které by mohly odchytil inflaci směrem vzhůru. V souladu s potřebou zajištění konzistentního makroekonomického scénáře očeká-

váme, že inflace bude následně konvergovat k cíli centrální banky v horizontu uzavírání produkční mezery, tedy do roku 2032. V dalším období pak neočekáváme odchylky od měnově-politického cíle a inflace zůstane stabilní.

Oproti kalkulacím Evropské komise, která pro jejich určení využívá aktuální tržní očekávání, jsou hodnoty inflace v horizontu projekce o 0,3 p. b. nižší. Navíc dosažení inflačního cíle očekává EK teprve v horizontu 30 let.

Tento přístup velmi dlouhodobé odchylky vývoje cen od inflačního cíle měnové politiky považujeme pro rozpočtové projekce za problematické. Vzniká tím nekonzistence v makroekonomickém rámci, kdy jsou očekávány inflační tlaky v období uzavřené produkční mezery, kdy se ekonomika pohybuje na potenciální úrovni. Navíc to implikuje zcela neúčinnou měnovou politiku.

Rovněž v rámci odborných diskusí, především na pracovní skupině EFC-A DSA zazněla většina hlasů členských zemí pro zajištění souladu vývoje inflační mezery od cíle centrálních bank s vývojem produkční mezery. Silně podporován je tento přístup zejména ze strany ECB a návrh konvergence míry inflace k inflačnímu cíli v horizontu T+5 představila na posledním jednání skupiny také EK.

3.2.3 Úrokové sazby

Odlišná je také predikce použitých krátkodobých a dlouhodobých úrokových sazeb, u nichž odhadujeme v horizontu predikce stabilní vývoj s konečnou výší v roce 2029 3,7 % u krátkodobých, resp. na 4,8 % u dlouhodobých sazeb. Předpokládáme, že obě sazby budou sledovat vývoj základní úrokové sazby centrální banky. Pokud jde o další výhled, neočekáváme, že by v průběhu letošního a příštího roku došlo k její úpravě, tím méně by pak ke změnám mohlo dojít v delším horizontu. 2týdenní repo sazba tak zůstane stabilní na úrovni 3,50 %, což je úroveň konzistentní s výhledem České národní banky. Stejně jako v případě inflace nevidíme v dlouhém horizontu ekonomické důvody pro zvrát ve vývoji úrokových sazeb v období uzavřené produkční mezery.

Naproti tomu se v kalkulacích Evropské komise na základě tržních očekávání sazby kolem roku 2026 pohybují zhruba o 0,5–0,6 p. b. výše s postupným nárůstem do roku 2035 k 4,4 % u krátkodobých a 5,9 % u dlouhodobých sazeb. Tento vývoj je následován postupnou konvergencí k cílovým úrovním 2,0 %, resp. 4,0 % teprve v roce 2055. EK tedy v současnosti prognózuje, že krátkodobá sazba v letech 2026 a 2027 výrazně vzroste a poté bude postupně stoupat až na 4,4 % v období do 10 let. Z našeho pohledu se jedná o velmi nepravděpodobný scénář. V podstatě naznačuje, že cyklus utahování měnové politiky ČNB – která je nyní neutrální/mírně restriktivní – bude trvat 10 let. To se jeví jako nepravděpodobné, neboť by to mohlo implikovat, že měnově-politická reakce na inflační tlaky bude nedostatečná nebo

neúčinná, případně že transmise bude trvat déle než předpokládaných 12 až 18 měsíců.

Přístup MF ČR je vhodnější, jelikož je konzistentní s prognózovaným ekonomickým a měnovým vývojem. Naproti tomu je čistě tržní výhled vůči predikci prakticky exogenní. Tržní výhledy jsou i relativně více volatilní. Přístup MF ČR automaticky nepřebírá názor vyplývající z tržních ukazatelů, ale umožňuje vážít významnost jednotlivých faktorů.

Z pohledu MF má predikční přístup založený na tržních ukazatelích, jako jsou forwardové sazby — ve srovnání s metodou strukturální dekompozice významné nevýhody, neboť:

- poskytuje pouze bodovou prognózu a nevysvětluje význam a vliv příslušných faktorů;
- vychází z ekonomického a měnového výhledu trhu, který se obecně může lišit od scénáře makroekonomické predikce. Bez dodatečného zásahu do čistě tržní predikce by tak prognóza úrokových sazeb byla s prognózou nekonzistentní;
- je založen na aktuálních tržních očekáváních, která se ze své podstaty často mění a v obdobích nejistoty mohou být velmi volatilní;
- nezachycuje potenciálně relevantní faktory, které nemusí být dle našeho soudu dostatečně či zcela trhem zaceněny (např. dopady stárnutí populace, riziko dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí);
- nemusí nutně představovat nejlepší odhad budoucích sazeb. To platí zejména pro delší splatnosti (vyšší než 10 let), u nichž může být tržní obrat (likvidita) výrazně nízký, nebo dokonce nulový. V takových případech jsou forwardové sazby odvozovány implicitně, například ze spotové výnosové křivky. To znamená, že sazby u delších splatností nemusí nutně odrážet skutečná tržní očekávání ohledně budoucích sazeb, ale spíše implicitní aktuální tržní cenu budoucí sazby. Tržní očekávání pro období delší 10 let naráží v ČR na v podstatě neexistující benchmark. To je patrné na finančním trhu, který bankám neposkytuje možnost zajištění nad tento horizont. Minimálně v ČR je tento aspekt projevem tržního selhání.

Strukturální metoda prognózy úrokových sazeb umožňuje sledovat a analyzovat nabídkové a poptávkové faktory a jejich reakci na vývoj výnosů, a to jak v domácí ekonomice, tak v zahraničí, stejně jako na vnímání rizika, jiné investiční alternativy a další relevantní faktory. Všechny tyto faktory lze rovněž posuzovat prostřednictvím dekompozice na rizikově neutrální trajektorii sazeb, rizikovou prémii, termínovou prémii a specifické nabídkové a poptávkové faktory pro daný instrument.

Krátkodobá úroková sazba (3M sazba PRIBOR) vykazuje silnou dlouhodobou pozitivní korelaci s hlavní měnověpolitickou sazbou ČNB a nízký spread vůči této sazbě.

Prognózu krátkodobé úrokové sazby proto primárně zakládáme na naší predikci budoucí trajektorie měnověpolitické sazby v horizontu tří a více měsíců, k níž následně přičítáme expertně upravený historický spread. V dlouhém období je předpoklad stabilní krátkodobé sazby podložen ekonomikou fungující na svém potenciálu. Základním argumentem pro prognózování úrokových sazeb jak v krátkém, tak dlouhém období je tak konzistentnost. Úrokové sazby jsou důležitou cenou v celém makroekonomickém systému tržní ekonomiky a jejich vývoj musí korespondovat s makroekonomickým vývojem. Pokud má ekonomika růst v delším horizontu na svém potenciálu a míra inflace má odpovídat inflačnímu cíli, i úrokové sazby musí odpovídat nějaké stabilní rovnovážné úrovni. Jinými slovy, taková ekonomika nevytváří inflační tlaky nad 2% cílem a ponechává hlavní měnověpolitickou sazbu beze změny na její neutrální úrovni.

Prognóza **dlouhodobé úrokové sazby** (výnos 10letého státního dluhopisu) se opírá o predikci vývoje krátkodobé úrokové sazby, především dvoutýdenní repo sazby, a pravděpodobného vývoje strukturálních složek, tedy nabídkových a poptávkových faktorů posuzovaných prostřednictvím výše uvedených detailních komponent.

Proč jsou v predikci MF ČR úrokové sazby nižší než současná tržní očekávání

Aktuální úroveň krátkodobých i dlouhodobých tržních úrokových sazeb je významně ovlivněna zvýšenou geopolitickou nejistotou spojenou s konfliktem na Blízkém východě. Tržní sazby v současnosti neodrážejí pouze očekávaný vývoj měnové politiky a makroekonomických fundamentů, ale také dodatečnou rizikovou prémii spojenou s nejistotou ohledně budoucího vývoje cen energií, inflace a hospodářského růstu.

Empirická literatura přitom potvrzuje, že geopolitické šoky mají tendenci zvyšovat výnosy státních dluhopisů nad úroveň vysvětlitelnou standardními ekonomickými fundamenty. Například Papavassiliou (2025) ukazuje, že geopolitická rizika jsou v eurozóně statisticky významně spojena s růstem výnosů státních dluhopisů, přičemž investoři požadují dodatečnou rizikovou prémii jako kompenzaci za zvýšenou nejistotu.

Obdobně Zenagui (2026) na vzorku vyspělých i rozvíjejících se ekonomik ilustrují, že geopolitické šoky vedou k růstu výnosů státních dluhopisů prostřednictvím finančního, energetického kanálu a cestou tržních očekávání.

Finanční trhy běžně reagují na nové informace rychle a často výrazněji, než odpovídá jejich dlouhodobému ekonomickému významu. To platí zejména v obdobích zvýšené nejistoty, kdy dochází k prudkým změnám sentimentu, přeceňování rizik a nadměrné volatilitě finančních trhů.

Empirické studie ukazují, že v obdobích významných politických či geopolitických událostí mohou finanční trhy dočasně přeceňovat rizika a významně upravovat

svá očekávání budoucí inflace a měnové politiky. Například Auray et al. (2026) dokumentují, že během epizod spojených s oznámeními nových celních opatření v USA docházelo k výrazným změnám tržních inflačních očekávání a ocenění finančních aktiv, přičemž tyto pohyby byly úzce spojeny s tokem nových informací o obchodní politice. Studie přitom ukazuje, že významná část přecenění probíhala bezprostředně po zveřejnění nových informací a odrážela především změnu vnímání budoucích rizik ze strany investorů.

Současný vývoj na finančních trzích lze interpretovat obdobně. Podle IMF (2026) vedla eskalace konfliktu na Blízkém východě k růstu volatility na finančních trzích, zvýšení výnosů státních dluhopisů a přecenění inflačních očekávání. Část současného nárůstu tržních úrokových sazeb tak může odrážet zvýšenou geopolitickou nejistotu a s ní spojenou rizikovou prémii, nikoliv pouze změnu dlouhodobého výhledu inflace a měnové politiky. Za předpokladu postupné deeskalace konfliktu lze očekávat, že tento faktor bude v čase odeznívat a tržní sazby se budou více přibližovat úrovním odpovídajícím fundamentálnímu vývoji ekonomiky.

Dne 28. února 2026 podnikly Spojené státy americké a Izrael společný útok na Írán. Trhy se v reakci začaly obávat možného uzavření Hormuzského průlivu – klíčové mezinárodní obchodní trasy, kterou protéká podstatná část světové ropy a jiných významných komodit, které mají široké uplatnění v průmyslu a zemědělství. Jak poukazují data o počtu lodí, jež propluly Hormuzským průlivem od vypuknutí konfliktu, tržní obavy se naplnily. Rizika související s externím šokem trh zacenil v růstu dlouhodobých i krátkodobých úrokových sazeb. Tento nárůst byl pozorován souběžně u vícero zemí.

V časové souslednosti s útokem na Írán došlo k prudkému a náhlému nárůstu zejména cen ropy. Kombinace tržních indikátorů rizikového sentimentu rovněž dokládá, že se souběžně zvýšila globální riziková averze a s tím související světový pokles cen akcií, nárůst akciové a dluhopisové volatility, nárůst spreadů u rizikových korporátních dluhopisů, globální posílení amerického dolaru coby bezpečného přístavu.

Nárůst krátkodobých i dlouhodobých tržních úrokových sazeb byl s vysokou pravděpodobností vyvolán mimořádným geopolitickým šokem. Svědčí o tom plošná, náhlá a prudká reakce na světových trzích, která nastala okamžitě po zhoršení geopolitické situace na Blízkém východu, a která vedla k nárůstu rizikové premie. Tržní sazby tak v současnosti neodrážejí pouze očekávaný vývoj měnové politiky a makroekonomických fundamentů, ale také dodatečnou rizikovou prémii spojenou s nejistotou ohledně budoucího vývoje cen energií, inflace a hospodářského růstu.

Základní scénář MF ČR předpokládá přechodný charakter šoku.

Série událostí v posledních letech (pandemie covid-19, narušení globálních dodavatelských řetězců, válka na Ukrajině, energetická krize, mezinárodní a obchodní politika USA a nyní válka na Blízkém východu) pravděpodobně posunula tržní práh bolesti výrazně výše, což by vysvětlovalo, proč nedochází k trvalejšímu zhoršení rizikového sentimentu. Tržní reakce na rizikové události byly náhlé, prudké a vesměs krátkodobé, jako např. reakce na oznámení plošných cel americkou administrativou v dubnu 2025.

Podobná situace nastala v souvislosti s tzv. 12denní válkou mezi Izraelem a Íránem od 13. do 24. června 2025, jejímž cílem byla likvidace íránského jaderného zařízení a do které se následně zapojily i Spojené státy. Trhy v obavách z odvetných opatření, včetně blokády Hormuzského průlivu, nacenily své očekávání ohledně zvyšování úrokových sazeb ze strany Fedu, výrazně se zvýšila i cena ropy. I zde šlo pouze o krátkodobý šok, který s ukončením války poměrně rychle odezněl.

Řada rizikových indikátorů poukazuje na to, že se finanční trhy před únorovým šokem nacházely v tzv. „klimatické fázi“. Na tuto skutečnost před vypuknutím konfliktu pravidelně upozorňovala i ECB (2025) ve svém přehledu o finanční stabilitě (Financial Stability Review, November 2025). Pohled na rizikové indikátory v poslední době navíc ukazuje, že i reakce na současný blízkovýchodní konflikt již spíše odeznívá, což je v souladu s uzavřeným dočasným příměřím a probíhajícími mírovými rozhovory mezi USA a Íránem.

Déletrvající a plošná válka na Blízkém východu by byla v rozporu se zájmy amerického prezidenta a jeho vlády. Je tedy možné očekávat, že americká administrativa bude chtít docílit rozuzlení blízkovýchodního konfliktu v krátkém časovém úseku, jinak by zřejmě čelila rostoucí cenové hladině, která nejvíce dopadá na republikánské voliče. Jde tak o výrazné riziko ztráty veřejné podpory v kontextu nadcházejících podzimních voleb do kongresu USA.

V kontextu situace na Blízkém východu jsou trhy nyní naladěny spíše optimisticky. Deeskalace konfliktu a návrat k vyjednáváním přizivuje pozitivní naladění, avšak k významnému pokroku prozatím nedošlo. I proto zřejmě aktuální tržní úrokové sazby nepokračují dále v růstu, avšak zůstávají na vyšších úrovních oproti těm před vypuknutím konfliktu. Situaci nenapomáhá ani prodlužující se délka konfliktu, která zvyšuje riziko materiálních dopadů do ekonomiky a měnověpolitické reakce.

Předpoklad o dočasnosti šoku podporuje charakter došavadní tržní reakce na rizikové události, motivace administrativy Spojených států amerických neprotahovat konflikt a fakt, že přesvědčení o dočasnosti šoku sdílí přední domácí i zahraniční instituce v čele s centrálními bankami.

Z pohledu MF představují tržní sazby cenný zdroj informací o aktuálním vnímání rizik a očekávání investorů. V

obdobích mimořádných geopolitických událostí však mohou obsahovat významnou složku dočasných rizikových premií a sentimentem podmíněných pohybů. Pro účely střednědobé makroekonomické a fiskální prognózy je proto vhodné posuzovat tržní očekávání společně s fundamentálním scénářem ekonomického vývoje. Mechanické převzetí aktuálních tržních sazeb by v situaci mimořádné volatility mohlo vést k nadhodnocení budoucích úrokových nákladů státu a k narušení vnitřní konzistence makroekonomické predikce.

3.2.4 Fiskální multiplikátor

Posledním odlišným předpokladem je hodnota odhadovaného fiskálního multiplikátoru, který je v případě Evropské komise pro všechny členské země stanoven na úrovni 0,60, a to bez rozdílu na typy opatření, běžné výdaje či investice. Tato výše je s ohledem na empirické studie o české ekonomice spíše nadhodnocená. Např.

OECD ve své studii (OECD, 2009) popisuje negativní vztah mezi ekonomickou otevřeností a velikostí fiskálního multiplikátoru. Hodnoty multiplikátoru pro otevřenou českou ekonomiku byly odhadnuty v prvním roce realizace od cca 0,1 u daní a 0,2–0,3 u vládních neinvestičních výdajů až po 0,7 u investic. Studie České národní banky (ČNB 2016 a ČNB 2021) uvádí fiskální multiplikátory vládních investic v rozmezí od 0,3 do 0,7, pro ostatní výdaje včetně vládní spotřeby se multiplikátory pohybují mezi 0,3 a 0,5. Daňové multiplikátory jsou pak v rozmezí 0,1 až 0,3. Také studie Evropské centrální banky (ECB 2015), která srovnává multiplikátory v evropských zemích, zmiňuje hodnoty ve výši 0,2–0,5. Bližší informace jsou uvedeny v publikaci Fiskálního výhledu (MF ČR, listopad 2015). Vzhledem k tomu, že předpokládáme konsolidaci primárně v oblasti neinvestičních výdajů a na straně příjmů, aplikujeme konzervativnější odhady multiplikátoru ve výši 0,35.

Tabulka 3.4: Projekce dluhu, salda a předpokladů

% HDP, % potenciálu, úroková míra v %, změna v %

		2025	2026	2027	2028	2029	2030
Hrubý dluh sektoru vládních institucí (konsolidovaný)	% HDP	44,3	45,8	46,9	46,6	46,8	46,6
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	-2,1	-2,8	-2,8	-2,0	-1,6	-1,2
Primární strukturální saldo (bez nákladů stárnutí)	% HDP	-0,5	-1,3	-1,6	-1,0	-0,4	0,3
Cyklická složka	% HDP	-0,2	0,0	0,3	0,7	0,4	0,2
Jednorázová opatření	% HDP	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	0,0	0,0
Náklady spojené se stárnutím populace	% HDP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Úrokové výdaje	% HDP	1,3	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6
Krátkodobá úroková míra	%	3,6	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7
Dlouhodobá úroková míra	%	4,3	4,7	4,7	4,8	4,8	4,8
Implicitní úroková míra z dluhu	%	3,2	3,1	3,1	3,4	3,5	3,6
Stock-flow adjustment	% HDP	1,3	0,9	0,8	0,0	0,0	0,0
Potenciální produkt	změna v %	1,6	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2
Reálný HDP	změna v %	2,6	2,1	2,4	2,3	0,4	0,7
Deflátor HDP	změna v %	3,5	2,9	3,3	2,8	2,6	2,4
Nominální HDP	změna v %	6,2	5,0	5,8	5,1	3,1	3,1

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b), EK (2026b). Výpočty, predikce, výhled a projekce MF ČR.

Tabulka 3.5: Modelová projekce salda a dluhu do roku 2040

% HDP, % potenciálu, úroková míra v %, změna v %

		2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Hrubý dluh sektoru vládních institucí	% HDP	46,5	46,6	46,9	47,4	48,1	48,8	49,6	50,7	51,7	52,9
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	-1,4	-1,5	-1,7	-2,0	-2,1	-2,3	-2,4	-2,7	-2,8	-3,0
Primární strukturální saldo	% HDP	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Cyklická složka	% HDP	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jednorázová opatření	% HDP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Náklady spojené se stárnutím pop.	% HDP	0,1	0,1	0,1	0,4	0,4	0,5	0,6	0,8	0,8	0,9
Úrokové výdaje	% HDP	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2
Krátkodobá úroková míra	%	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Dlouhodobá úroková míra	%	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Implicitní úroková míra z dluhu	%	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3	4,3	4,4	4,4
Stock-flow adjustment	% HDP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Potenciální produkt	změna v %	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6
Reálný HDP	změna v %	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6
Deflátor HDP	změna v %	2,2	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Nominální HDP	změna v %	3,3	3,1	3,1	3,2	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6	3,6

Zdroj: ČSÚ (2026a, 2026b), EK (2026b). Výpočty, predikce, výhled a projekce MF ČR.

4 Reformy a investice

Specifická doporučení Rady EU jsou roztríděna do čtyř tematických oblastí – dekarbonizace; sociální systémy; vzdělávání, trh práce a dostupné bydlení a konečně moderní veřejná správa, digitalizace. Základem jsou doporučení od roku 2019 do roku 2025, u nichž nebyl v reakci ČR zaznamenán výraznější pokrok.

4.1 Dekarbonizace

Přes výrazné snížení emisí skleníkových plynů a rozpojené trajektorie růstu ekonomiky a konečné spotřeby energií v uplynulých třech dekádách zůstává ČR jednou z energeticky a emisně nejnáročnějších ekonomik v EU. Příčinami jsou především vysoké zastoupení průmyslu v ekonomice a téměř třetinový podíl uhlí na primárních energetických zdrojích. Emise skleníkových plynů na obyvatele tak dosahují v ČR jedné z nejvyšších úrovní mezi státy EU.

Transformace české ekonomiky musí být vedena nejen požadavkem na snižování emisí skleníkových plynů, ale také potřebou zachovat konkurenceschopnost průmyslu, sociální únosnost transformace a energetickou bezpečnost. Z pohledu ochrany klimatu je proto klíčové, aby jednotlivá opatření v energetice, průmyslu, dopravě, budovách a dalších sektorech směřovala ke strukturálnímu snižování emisní náročnosti hospodářství.

Cílem ČR je do roku 2030 snížit emise v sektorech mimo stávající **unijní systém emisního obchodování** (EU ETS) o 26 % oproti roku 2005, zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie na 30 % a snížit konečnou spotřebu energie o cca 20 % proti roku 2021 (MPO, 2023). Emise skleníkových plynů jsou v ČR ve vazbě na emise zpoplatněny pouze skrze EU ETS. Cílem EU ETS je snížit emise skleníkových plynů zahrnutých do tohoto systému (v ČR necelých 52 % emisí dle OECD, 2022) na úrovni EU o 62 % mezi roky 2005 a 2030. V souvislosti se schváleným novým klimatickým cílem EU v podobě snížení emisí do roku 2040 o 90 % (ve srovnání s rokem 1990) může ČR využít mezinárodní uhlíkové kredity v odvětvích neregulovaných v systému EU ETS pro snížení emisí až o 5 p. b. od roku 2036. Rozšířením emisního obchodování na budovy, silniční dopravu a další paliva (EU ETS 2) od roku 2028 by pak v případě ČR pokrývalo zpoplatnění zhruba dvě třetiny emisí. Vláda ovšem k implementaci rozšířeného emisního obchodování EU ETS 2 do českého právního řádu zaujala negativní stanovisko (usnesení vlády č. 1018/2025).

Vláda usiluje o transformaci energetiky skrze **kombinaci jaderné energie, flexibilních zdrojů a decentralizovaných obnovitelných zdrojů** (Vláda ČR, 2026). Podíl jaderných zdrojů na hrubé výrobě elektřiny by se měl zvýšit ze současných zhruba 37 % na 50 % v roce 2050. Po uzavření smluvní zajištění výstavby nového jaderného zdroje v Dukovanech probíhá finalizace investorského modelu a jednání s Evropskou komisí o veřejné podpoře. Vláda rovněž pokračuje v přípravě projektu na

výstavbu dalších dvou bloků Jaderné elektrárny Temelín a také plánuje připravit podmínky pro výstavbu prvního malého modulárního reaktoru (SMR) do druhé poloviny 30. let. V případě uhelných zdrojů, respektive pevných fosilních paliv, které v ČR v současnosti (2024) generují 35,9 % elektřiny a 45 % hrubé výroby tepla (tzn. prodaného tepla), bude snahou vlády zabránit jejich nekoordinovanému útlumu a zajistit dostatečnou náhradu. V této souvislosti usiluje vláda o zavedení tzv. systému kapacitních mechanismů, které formou státní podpory budou garantovat investorům alespoň částečnou návratnost jejich investic do výstavby nových energetických zdrojů. V nejbližších letech by měly fungovat pro plynové zdroje jakožto náhradou za uhelné elektrárny a teplárny. Po očekávaném získání notifikace od EK v letošním roce je plánován začátek výstavby prvních paroplynových elektráren v roce 2028 a jejich zprovoznění v roce 2031.

ČR je malou, vysoce otevřenou ekonomikou, a jako taková je silně závislá na zahraniční poptávce. Pro udržení a posílení mezinárodní konkurenceschopnosti ČR, a tím i zajištění budoucích veřejných příjmů a makroekonomické a fiskální stability, je proto nezbytné reflektovat trendy ve světové ekonomice.

Část sektorů ekonomiky ČR projde zásadní změnou, přičemž přechod na nízkoemisní hospodářství bude v souvislosti s emisním profilem ekonomiky zřejmě nákladnější než pro mnohé jiné členské státy EU. Zásadním faktorem pro zejména pro energetiku a průmysl zůstává tlak systému EU ETS. Cena povolenky zatěžuje uhelné a plynové zdroje v elektroenergetice a teplárenství. Vláda proto od roku 2026 převedla poplatky za obnovitelné zdroje energie (POZE) od podniků a domácností na státní rozpočet. Vláda také usiluje o revizi současného systému EU ETS 1 a nezavádění nebo odklad systému EU ETS 2.

Regulační rámec v oblasti energetiky se v posledních letech významně proměňuje s cílem umožnit rychlejší rozvoj obnovitelných zdrojů energie, posílit flexibilitu soustavy a zapojení spotřebitelů do trhu s elektřinou. Klíčovým prvkem této transformace byla implementace legislativy známé jako Lex OZE III (zákon č. 87/2025 Sb.), která vytváří právní podmínky pro sdílení elektřiny, agregaci flexibility a širší zapojení akumulace energie. Tyto změny přispívají k lepší integraci obnovitelných zdrojů do energetického systému a k posílení jeho stability a odolnosti při probíhající dekarbonizaci. Současně probíhá zavádění funkční podpůrné infrastruktury, včetně

Elektroenergetického datového centra, které má umožnit efektivní fungování nových tržních mechanismů a transparentní vyhodnocování flexibility. Regulační změny jsou koncipovány tak, aby podporovaly technologicky neutrální řešení, rozvoj decentralizované výroby a aktivní roli spotřebitelů, aniž by byla ohrožena bezpečnost dodávek energie. V širším kontextu tyto reformy přispívají k dosažení klimatických cílů ČR při současném zohlednění konkurenceschopnosti ekonomiky a sociální únosnosti energetické transformace.

V souvislosti s transponováním směrnice EU č. 2023/2413 je výhledově plánováno také zavedení zvláštních zón pro samotnou akumulaci energie a pro síťovou infrastrukturu, aby se zvýšila připojitelnost dalších OZE i mimo akcelerační zóny.

Modernizace distribučních sítí, financovaná z Modernizačního fondu a programu REPowerEU, se soustředí na zvyšování kapacity pro připojování nových zdrojů a instalaci velkokapacitních baterií. Modernizace průmyslu a teplárenství skrze program HEAT zůstává klíčovou obranou proti volatilitě cen povolenek, přičemž důraz je kladen na to, aby zelená tranzice nevedla k deindustrializaci, ale k posílení odolnosti českého hospodářství.

4.1.1 Reformy energetické regulace

V tomto roce probíhá legislativní proces u další novelizace zákona č. 458/2000 Sb. (energetický zákon), která reaguje na vývoj evropské legislativy v oblasti plynárenství a dekarbonizovaných plynů s cílem zajistit implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1788 ze dne 13. června 2024 a vytvořit ucelený právní rámec pro vznik a rozvoj trhu s vodíkem a vodíkové infrastruktury v České republice (tzv. LEX VODÍK).

Připravována je taktéž série novel zákonů o opatřeních k přechodu ČR k nízkouhlíkové energetice a o podporovaných zdrojích energie (novela zákona č. 367/2021 Sb., o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, ve znění pozdějších předpisů) s cílem zohlednit výsledky notifikace veřejné podpory pro investice v energetice a přesněji vymezit některé aspekty poskytované pomoci, stejně jako doplnit pravomoci Energetického regulačního úřadu a upravit pravidla pro uveřejňování smluv spojených s výstavbou nových jaderných zdrojů.

V oblasti dekarbonizace budov je plánována novela zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, jejímž cílem je zajistit transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ze dne 24. dubna 2024 o energetické náročnosti budov. V souvislosti s touto transpozicí bude zaveden nový energetický standard pro plánovanou výstavbu a nová databáze energetické náročnosti s možností online náhledu.

Rovněž je připravována implementace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1252 ze dne 11.

dubna 2024 (tzv. Akt o kritických surovinách), jehož rolí je především zajistit přístup EU k bezpečným a udržitelným dodávkám kritických surovin sloužících mj. k výrobě energie z obnovitelných zdrojů. Dále je plánována novelizace zákona č. 34/2021 Sb. (zákon o prověřování zahraničních investic), jejímž cílem bude zajistit kompatibilitu s unijním právem v oblasti regulací kritické infrastruktury a zvýšit tak efektivitu prověřovacího mechanismu. Investice do energetického sektoru spadají mezi klíčové hospodářské činnosti a podléhají regulacím v oblasti kritické infrastruktury, zvyšování efektivitu prověřovacího mechanismu tudíž přímo ovlivní schvalovací procesy zahraničních energetických projektů v ČR.

4.1.2 Financování dekarbonizace a tranzice

Financování dekarbonizace a energetické tranzice v ČR stojí na vícezdrojovém modelu, v němž hraje ústřední roli **Modernizační fond**. V současnosti jsou z tohoto fondu prostřednictvím několika dotačních programů realizovány podpory zejména energetických úspor v železniční dopravě (celková alokace 25,7 mld. Kč), modernizace a rozvoje elektrizační soustavy (s alokací 10 mld. Kč), bezemisní silniční nákladní dopravy (s alokací 0,96 mld. Kč) či rozvoje energetických společenství (s alokací 1 mld. Kč). Kromě Modernizačního fondu a výnosů z aukcí povolenek v EU ETS se na investiční podpoře těchto činností podílejí také nástroje politiky soudržnosti EU nebo Národní plán obnovy (NPO). V NPO byla v letošním roce spuštěna výzva Podřízený úvěr¹ s alokací 142 mil. Kč na podporu malých a středních podniků a umožnit jim realizaci podnikatelských projektů, které přispívají k plnění klimatických cílů a zelené transformace. Rozvoj OZE v ČR je rovněž podporován také prostřednictvím provozní podpory – zelených bonusů, včetně aukčních bonusů nebo výzvami v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK). V letošním roce budou v rámci OP TAK ukončeny výzvy v aktivitě Obnovitelné zdroje energie s celkovou alokací 2,2 mld. Kč na podporu náhrady výroby elektřiny z fosilních paliv větrnými a malými vodními elektrárnami. V roce 2026 ČR získala notifikaci pro robustní schéma provozní podpory na výrobu biometanu. První aukce byla vyhlášena 12. května 2026. ČR předpokládá, že do konce roku 2030 bude disponovat 500 mil. Nm³ vyrobeného biometanu. Z Operačního programu Spravedlivá transformace jsou v krajích nejvíce zasažených klimatickou transformací ekonomiky (Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský) financována dílčí opatření zaměřená na rekvalifikace, aktivní začleňování a pomoc uchazečům o zaměstnání, podporu udržitelné místní mobility či podporu vzniku pracovních pozic v sektoru OZE a dalších souvisejících odvětví. Rovněž je podporováno snižování energetické náročnosti veřejných budov a ve veřejné infrastruktuře.

¹ Program byl pozastaven z důvodu vyčerpání celé alokace.

Probíhá také **spolupráce s komerčními bankami a stavebními spořitelny** na spolufinancování komplexního zateplení a dalších energeticky úsporných opatření. V rámci **změn v programu Nová zelená úsporám** je od září 2026 plánováno financovat realizaci těchto opatření prostřednictvím bezúročných bankovních úvěrů s dobou splácení až 25 let. Zapojením soukromých zdrojů a snížením nároků na veřejné rozpočty tak bude zajištěna finanční stabilita a dlouhodobá udržitelnost tohoto programu. Dotace budou ponechány pouze pro nízkopříjmové osoby v rámci programu Nová zelená úsporám Light. Rovněž probíhá **spolupráce s Národní rozvojovou bankou** na financování podnikatelských projektů zaměřených na úspory energie prostřednictvím bezúročných úvěrů (programy ENERGA a Nový ENERGA).

4.1.3 Nízkoemisní mobilita

Snižování emisí v sektoru dopravy a výstavba související infrastruktury jsou podporovány z Operačního programu Doprava, Spravedlivá transformace, Integrovaného regionálního operačního programu, a Modernizačního fondu (program TRANSPORT). Ten hraje významnou roli v transformaci mobility, kdy v rámci programu TRANSCOM (výzva s alokací 960 mil. Kč) jsou podporovány provozovatelé **silniční nákladní dopravy** při výměně nákladních aut se vznětovými motory za elektrická nákladní vozidla. Současně získají podporu i na instalaci dobíjecích stanic. Zásadní roli má Modernizační fond v **železniční dopravě**, kdy prostřednictvím programu TRANSGOV (alokace 15 mld. Kč) je podporováno pořízení nových železničních vozidel pro osobní dopravu. V rámci stejného programu je rovněž podporována elektrifikace železničních tratí s celkovou alokací 7,2 mld. Kč. Pro nákladní železniční dopravu je pak v programu TRANSCOM vyčleněna alokace 3,5 mld. Kč na pořízení elektrických lokomotiv.

Na podporu pořízování **bezemisních vozidel** (energie z elektřiny, vodíku či jiná bez CO₂), byla v ČR zákonem č. 349/2023 Sb. prodloužena platnost mimořádných (zrychlených) daňových odpisů fyzickými i právníckými osobami, původně zavedená pro vozy pořízené v letech 2020 až 2023, o dalších pět let, tj. pro bezemisní vozy pořízené do konce roku 2028. Zvýhodnění se také týká poskytnutí služebního vozidla zaměstnavatelem zaměstnanci pro osobní účely, kdy za zdanitelný příjem zaměstnance se považuje 0,25 % ceny vozidla. Významnou součástí dekarbonizačního úsilí v dopravě je rovněž podpora **bezemisní městské hromadné dopravy**, mimo jiné ve vazbě na zákon č. 360/2022 Sb., o podpoře nízkoemisních vozidel prostřednictvím zadávání veřejných zakázek a veřejných služeb v přepravě cestujících.

Vedle toho byly zákonem č. 142/2022 Sb. přeřazeny **stroje nebo zařízení, která slouží výlučně k dobíjení čistě elektrických vozů a vozů s hybridním pohonem** do nižší odpisové skupiny, čímž se zkrátila minimální doba odpisování uvedených zařízení.

V srpnu 2024 byla schválena druhá aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility, která má podpořit rozvoj elektromobility a vodíkové mobility, a snížit tak emise v dopravě, a to skrze podporu firem, veřejné dopravy, zranitelných skupin obyvatel a rozvoj služeb sdílení vozidel včetně e-carsharingu (Vláda ČR, 2024).

4.1.4 Vzdělávání, věda, výzkum a vývoj a poradenství v energetice

Prostřednictvím vybraných vzdělávacích programů² a metodiky Ministerstva průmyslu a obchodu³ je zaveden systém a stanovena pravidla **odborného vzdělávání osob** v oblastech instalací OZE a v oblastech energetického auditu, průkazů energetické náročnosti budov či inspekci klimatizační techniky. Dále programy pokrývají odborné vzdělávání a zvyšování odborných kompetencí v oblasti energetických úspor a jejich dosahování.

Rozvoj vědy, výzkumu a inovací je v ČR v oblasti energetiky či životního prostředí podporován mimo jiné programy Technologické agentury ČR (např. program THETA 2, obdobou pro oblast životního prostředí je pak program Prostředí pro život 2). Prostřednictvím Technologické agentury ČR jsou též publikovány mezinárodní výzvy, např. EnerDigit pro digitalizaci energetiky. NPO se v kapitole REPowerEU zaměřuje i na komplexní reformu **poradenství** v oblasti renovací⁴. Součástí je investice do nové struktury a služeb energetického poradenství s cílem podpořit nejméně 120 000 projektů v oblasti energetické účinnosti pro domácnosti, podniky a veřejný sektor. Díky investicím z NPO byl navýšen počet a rozšířena působnost sítě **Energetických konzultačních a informačních středisek**, která podporují vzdělávání a informovanost v oblasti úspor energie a využívání OZE v rezidenčním sektoru, a bezplatně pomáhají s dotacemi, přípravou žádostí o dotace a dalšími administrativními úkony k získání dotací.

Aktuálně je připravována novelizace zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, jejíž součástí bude legislativní zakotvení Energetického konzultačního a informačního střediska (dále jen „EKIS“). Vznik EKIS bude podmíněn registrací prostřednictvím Databáze energetické náročnosti (DEN) — nově budovaného informačního systému určeného jak pro potřeby veřejné správy, tak pro širokou

² Např. programy z komponenty 2.5.3. NPO (<https://www.mpo-efekt.cz/cz/dotacni-programy/130924>), nebo Státního programu na podporu úspor energie Efekt III (Osa 3: vzdělání).

³ Metodika MPO pro výkon činnosti energetického specialisty (listopad 2025). Metodická doporučení pro plnění některých povinností energetických specialistů podle zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 280/2023 Sb., o podmínkách výkonu činností energetických specialistů.

⁴ V NPO je obsažena komponenta 7.3 Komplexní reforma poradenství pro renovační vlnu v ČR s alokací 4 mld. Kč, která má být uskutečněna v období Q1 2023 až Q2 2026. V současné době jsou v této oblasti otevřené 4 výzvy s celkovou alokací 1,3 mld. Kč.

veřejnost, který bude soustředit informace o energetické náročnosti budov na jednom místě. Tímto krokem Ministerstvo průmyslu a obchodu zároveň garantuje kvalitu služeb poskytovaných v rámci EKIS. Součástí podmínek pro vznik EKIS bude rovněž požadavek, aby alespoň jedna z určených osob byla držitelem profesní kvalifikace „Energetický poradce / energetická poradkyně“ (kód: 66-058-N) podle Národní soustavy kvalifikací. Ministerstvo průmyslu a obchodu proto pracuje na revizi této profesní kvalifikace, jež tvoří základ jednotného systému energetického poradenství poskytovaného na principu one-stop-shop.

4.2 Sociální systémy

Veřejné finance ČR jsou z hlediska dlouhodobé udržitelnosti zatížené střední mírou rizika. Nejzásadnější faktor představuje očekávaný demografický vývoj, který v následujících několika dekádách patrně významně zvýší poměr osob v důchodovém věku k ekonomicky aktivní populaci. Mezi veřejné systémy, které budou nejvíce zasaženy demografickou změnou, patří podle EK (2024) důchodový systém, systém dlouhodobé péče, zdravotnictví a vzdělávání.

4.2.1 Důchodový systém, systém ostatních sociálních dávek a služeb

Vláda připravuje v **důchodové oblasti** v souladu s programovým prohlášením opatření, jejichž cílem je zejména posílení příjmové situace nejzranitelnějších skupin důchodců, a to těch ve velmi vysokém věku. Jde o opatření směřující k posílení důchodů ve výplatě, zejména pak je-li doba od přiznání důchodu delší, konkrétně se jedná o dodatečné zvýšení důchodu při dosažení konkrétního věku, obecné posílení valorizace důchodů zohledněním vyššího podílu reálných mezd nebo zvýšení důchodu při pokračování ve výdělečné činnosti.

Reforma sociálních dávek účinná od října 2025 (s několikaměsíčním přechodným obdobím) sloučila čtyři dosavadní dávky státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi do jedné komplexní dávky. Nárok na dávku je podmíněn pracovní aktivitou a řádnou péčí o děti a odstraňuje tzv. body zlomu, kdy i minimální navýšení mohlo znamenat ztrátu podpory. Změnil se způsob posuzování nároku na pomoc, zohledňují se příjmové a majetkové možnosti žadatelů, oceňuje se snaha o aktivní řešení situace, posiluje se motivace k přijetí práce.

4.2.2 Zdravotnictví

Pro zajištění fiskální udržitelnosti systému zdravotnictví je důležité zajistit na jedné straně stabilitu a předvídatelnost v jeho financování, na druhé straně je klíčové klást důraz na efektivitu vynakládaných výdajů. Prosté zvyšování výdajů nevede ke zvyšování kvality a dostupnosti zdravotní péče. Bude kladen důraz na prevenci nemocí, jejich včasnou diagnostiku a podporu zdravého

V prosinci 2024 byl založen v rámci NPO komponenty 7.3 pilotní one-stop-shop, tzv. komplexní EKIS (K-EKIS), jehož účelem je poskytovat ucelené bezplatné, expertní a nezávislé konzultační a poradenské služby pro domácnosti, firmy i veřejné organizace a zároveň provázet klienty celým procesem renovace. Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu začalo v roce 2025 vyhodnocení fungování tří one-stop-shopů, včetně K-EKIS, které pomůže s nastavením podmínek pro jejich další fungování.

životního stylu. Rovněž je plánováno zlepšit organizaci zdravotních služeb, zvýšit odolnost zdravotnického systému, provést změny v dohodovacím řízení mezi zdravotními pojišťovnami a poskytovateli zdravotních služeb, dosáhnout vysoké míry digitalizace zdravotnictví a zajistit efektivní využití moderních technologií (AI, VR). Vláda se také zaměří na podporu duševního zdraví.

Stabilita a transparentnost financování

K posílení stability zdrojové části systému byl schválen zákon č. 260/2022 Sb., který zavedl **automatický valorizační mechanismus** pro platbu pojistného státem za tzv. státního pojištěnce (více např. MF ČR, 2023). Finanční situace většiny zdravotních pojišťoven v současné době není plně stabilizovaná a bude nadále předmětem průběžného vyhodnocování. V souvislosti s nerovnováhou mezi zdravotními pojišťovnami je plánována změna systému přerozdělování pojistného mezi jednotlivé zdravotní pojišťovny (Vláda, 2026). Ty by měly rovněž získat větší smluvní volnost ve vztahu k poskytovatelům zdravotní péče a následně diferencovat platby podle kvality a efektivity poskytované péče. Mezi zdravotními pojišťovnami by tak mělo fungovat konkurenční prostředí, čímž získají větší prostor pro samostatné hospodaření a odpovědnost za kvalitu poskytovaných služeb pojištěncům.

Zvýšení efektivity zdravotnictví

V rámci změn v **organizaci zdravotní péče** budou mít klíčovou roli jednak zdravotní pojišťovny, ale také bude důležitá důsledná implementace klinicky doporučených postupů, koordinace zdravotní péče a elektronizace agend sledující trajektorii pacientů v systému. Ve střednědobém horizontu je plánována **restrukturalizace nemocniční sítě** s cílem vytvořit regionální nemocniční síť s vyšší mírou spolupráce a dělby práce. Souvztažně je plánována také postupná **transformace lůžkového fondu akutní péče** (s ohledem na regionální specifika) na

lůžka dlouhodobé a následné lůžkové péče⁵ (včetně paliativní péče) tak, aby odpovídala potřebám pacientů. Specializované zdravotní výkony se budou stále více centralizovat do sítě center vysoce specializované péče. V roce 2026 bude pokračovat podpora rozvoje systému dlouhodobé péče, která byla započata nabytím platnosti změnového zákona č. 38/2025 Sb., který zavedl pojem sociálně-zdravotní služby, zavedl novou formu péče – sociálně-zdravotní lůžkovou péči, umožnil vzájemné sdílení informací nezbytných pro zajištění kvalitní a bezpečné péče a nastavil pravidla pro vzájemnou koordinaci podpory v těchto službách. Na základě zdravotních a sociálních dat se tak budou sledovat dopady nákladů nejen ve zdravotnictví, ale i v sociální oblasti. To umožní získat komplexnější přehled o potřebách obyvatel a efektivněji alokovat prostředky v obou sektorech.

V **úhradových mechanismech** je plánována větší podpora ve využívání jednodenní péče v širokém spektru odborností včetně jejího začlenění do systému CZ-DRG. Dochází také k postupnému snižování úhradových nerovností, a to jak v akutní lůžkové péči (v roce 2026 je plánováno cca 30 % akutní lůžkové péče hradit jednotnou základní sazbou; významné sblížení sazeb mezi zdravotními pojišťovnami), tak v ostatních typech péče, kde od roku 2026 budou vznikat nové typy klasifikačních systémů na základě nákladových dat z nově tvořených referenčních sítí (tj. u následné, dlouhodobé, jednodenní péče a péče ve vlastním sociálním prostředí). V rámci úhrad zdravotních služeb budou zaváděny modely založené na disease managementu, výsledcích léčby a kvalitě poskytované péče – nikoliv pouze na objemu výkonů. Pokračovat bude také podpora primární péče, kdy od roku 2025 dochází k úhradové podpoře týmových praxí.

V rámci **úprav dohodovacího řízení** by se měla více využívat datová a analytická základna pro rozhodování jednotlivých účastníků. To umožní sledování trendů na několik let dopředu, nejen v rámci jednoho roku, což zajistí lepší predikci potřeb zdravotnictví, efektivnější alokaci prostředků a transparentnější rozhodování, které bude odpovídat aktuálním i budoucím potřebám pacientů. Mělo by také dojít k posílení role zdravotních pojišťoven a omezení vlivu úhradové vyhlášky. Žadoucím efektem by poté měla být dohoda všech segmentů zdravotní péče se zdravotními pojišťovnami na výši úhrad prostřednictvím dohodovacího řízení, přičemž výsledný plánovaný souhrn úhrad pro všechny segmenty by měl vždy směřovat minimálně k vyrovnanému hospodaření systému veřejného zdravotního pojištění (senátní tisk č. 246).

Významným prvkem vyšší efektivity zdravotnictví je jeho **elektronizace a práce s daty**. V roce 2025 došlo k významnému posunu v realizaci centrálních služeb

elektronického zdravotnictví, a to v návaznosti na legislativní změny provedené zákonem č. 236/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví. Tyto změny nabyly účinnosti dne 1. ledna 2026. Plnění se zaměřilo na dokončení přípravné fáze, standardizaci, technické návrhy a zajištění podkladů pro následné spuštění služeb.

V rámci rozvoje centrální infrastruktury byl v roce 2025 finalizován komplexní rámec pro katalog služeb elektronického zdravotnictví, jenž zahrnuje zejména katalog norem, katalog digitálních služeb a návrhy na zřízení referenčních registrů pacientů, zdravotnických pracovníků a poskytovatelů zdravotních služeb. Součástí přípravy byla aktualizace datových standardů a rozhraní nutných pro jednotný provoz centrální infrastruktury.

Současně byly rozpracovány a technicky připraveny **identifikační a autentizační služby** pro pacienty a zdravotnické pracovníky, které budou tvořit základní přístupovou vrstvu ke všem centrálním službám eHealth. Probíhal také rozvoj **informačních služeb pro pacienty**, včetně navazujícího rozšiřování funkcionalit aplikace EZKarta jako centrální „uživatelské brány“.

V roce 2025 byly dále dokončeny klíčové podklady pro následné spuštění nových centrálních funkcí, a to zejména **eŽádanky, Sdíleného zdravotního záznamu a Registru oprávnění**, které budou aktivovány po účinnosti legislativních změn. Tyto služby byly harmonizovány s ostatními prvky centrální architektury eHealth.

Významnou součástí přípravy bylo rovněž technické a obsahové dokončení **Národního portálu elektronického zdravotnictví**, spuštěného od 1. 1. 2026. Portál představuje jednotné místo pro přístup pacientů k centrálním službám eHealth, včetně elektronických Žádanek, sdílených dokumentů a notifikací týkajících se zdravotních údajů.

V rámci dokončování nové funkcionality byla připravena i infrastruktura pro poskytování **Elektronických lékařských posudků (ELP)**, které jsou od 1. 1. 2026 vystavovány v elektronické podobě. V roce 2025 proběhla příprava technických požadavků, testování rozhraní a integrace ELP do centrálních identifikačních a dokumentových služeb tak, aby mohly být posudky bezpečně vydávány a sdíleny mezi poskytovateli a příslušnými orgány.

Na Portálu ukazatelů kvality zdravotních služeb Kanceláře zdravotního pojištění je plánováno postupně zveřejňovat data ze zdravotnických registrů s cílem jejich využití pro hodnocení nákladové efektivity zdravotnických technologií a péče.

Prevence nemocí a zdravý životní styl

Vláda se hodlá zaměřit na systematickou primární prevenci civilizačních onemocnění, která dnes představují jednu z hlavních hrozeb pro zdraví populace i ekonomickou stabilitu zdravotního a sociálního systému. Ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami, zaměstnavateli a

⁵ MZD ČR (2024a) uvádí, že do roku 2035 bude v důsledku stárnutí populace nutné navýšit lůžkový fond dlouhodobé a následné péče o cca 4 700 lůžek.

školy je plánováno vytvoření jednotného rámce preventivních opatření, který povede ke snížení výskytu obezity, diabetu, kardiovaskulárních onemocnění a dalších chorob a závislostí. Dále budou zavedeny motivace pro zaměstnavatele k investicím do preventivních programů pro své zaměstnance či zavedeny finanční bonusy od zdravotních pojišťoven pro pojištěnce pravidelně účastnící se preventivních prohlídek.

Posílení odolnosti zdravotnického systému

Prioritou ČR je rovněž celkové posílení odolnosti zdravotnického systému. Budou implementovány Národní onkologický plán ČR 2030 (MZd, 2022) a Národní kardiovaskulární plán ČR na období 2025–2035 (MZd, 2024b), které se zaměřují na prevenci a léčbu dvou nejčastějších příčin úmrtí v ČR. Rovněž je realizován projekt Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR – Národního screeningového centra s názvem Komplexní informační zázemí pro zvyšování kvality programů screeningu nádorů. Jeho cílem je vytvoření a implementace komplexních informačních systémů Národního screeningového centra, jež budou sloužit k zajištění kvality populačních programů screeningu poskytovatele péče. Podporovány budou také investice do výzkumu léčby, do nových zdravotnických technologií či nemocnic. Důraz bude kladen jednak také na spolupráci mezi výzkumnými institucemi, univerzitami a soukromým sektorem, ale i na realizaci klinických studií v ČR.

Zajištění personálních kapacit ve zdravotnictví

Jednotlivé segmenty zdravotní péče se dlouhodobě potýkají s nedostatečnou personální kapacitou. V současnosti není velký problém v celkovém počtu lékařů, nýbrž v jejich nerovnoměrné distribuci mezi obory (dlouhodobý nedostatek lékařů v primární péči) a regiony. Nízký počet je však u nelékařských pracovníků, zejména pak zdravotních sester či radiologických asis-

tentů. Nedostatek personálu ve zdravotnictví se bude dále prohlubovat v důsledku jejich demografického stárnutí a budoucí zvýšenou poptávkou po péči (zdravotní i dlouhodobé). Proto vláda podporuje jak financování navýšení kapacit lékařských fakult a vzdělávacích kapacit pro nelékařské obory či financování rezidenčních míst (pro základní kmeny, pro specializační vzdělávání na obory primární péče a péče o děti), ale také zjednodušení specializačního vzdělávání. V této souvislosti mají od roku 2026 zdravotní pojišťovny povinnost alokovat prostředky ve výši až 0,5 % z vybraného pojistného po přerozdělení do fondu obecně prospěšných činností, ze kterého je mj. podporováno financování specializačního vzdělávání lékařů a jiných zdravotnických pracovníků za účelem zajištění dostupnosti hrazené zdravotní péče ve všech odbornostech a na celém území ČR. U nelékařského zdravotnického personálu se ve střednědobém horizontu plánuje další rozšíření kompetencí zejména v primární péči či co nejvíce zprůchodnit systém kvalifikačního vzdělávání a následného profesního vzdělávání, včetně vzdělávání specializačního.

K definování problémů personálního zajištění ve zdravotnictví a návrhům jejich systémových řešení byla v roce 2023 zřízena **Strategická skupina pro personální stabilizaci resortu zdravotnictví**, ve které jsou zastoupeny všechny relevantní instituce (odborné společnosti, Ministerstvo zdravotnictví, vzdělávací instituce, zástupci profesních a odborových organizací aj.) a která by měla připravit dlouhodobou strategii stabilizace a rozvoje personálních zdrojů ve zdravotnictví do roku 2030.

Od roku 2026 plně funguje elektronický systém pro optimalizaci vzdělávání zdravotnických pracovníků – Systém Administrace. Jde o kompletní digitální řešení pro správu specializačního a nástavbového vzdělávání zdravotnických pracovníků v České republice.

4.3 Vzdělávání, věda a výzkum, trh práce a podpora bydlení

4.3.1 Vzdělávání

Kvalita vzdělávacího systému je klíčovým faktorem, budoucí konkurenceschopnosti, sociální soudržnosti a odolnosti České republiky. V kontextu rychlých technologických, společenských a geopolitických změn je prioritou rozvíjet vzdělávací systém, který umožní každému dítěti a mladému člověku maximálně rozvinout svůj potenciál bez ohledu na rodinné zázemí.

Strategickým rámcem reformních kroků zůstává **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+** (MŠMT, 2020), jejíž hlavní cíle směřují k rozvoji kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život a ke snižování nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání. Reforma vzdělávacího systému se proto zaměřuje zejména na posilování čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti, duševního zdraví a odolnosti dětí a mladých lidí, podporu motivace k učení a systematické

snižování vlivu socioekonomického zázemí na vzdělávací výsledky.

Součástí reformních kroků je také posílení strategického řízení vzdělávací politiky založeného na datech, vyhodnocování dopadů jednotlivých opatření a nastavování dlouhodobých indikátorů kvality vzdělávání. Důraz bude kladen na efektivní využívání dat nejen na centrální úrovni, ale i školami a zřizovateli škol.

V **oblasti předškolního vzdělávání** je prioritou zvýšení dostupnosti a posílení kvality tak, aby do předškolního vzdělávání mohlo být zapojeno co nejvíce dětí již od raného věku. Důraz je kladen zejména na podporu začleňování dětí s odlišným jazykovým nebo kulturním zázemím a cílenou podporu pedagogických pracovníků. Školám jsou poskytovány metodické materiály a doporučení, a pokračuje podpora specializovaných pozic ve školách, zejména asistentů pedagoga, sociálních pedagogů a školních psychologů napříč mateřskými, základ-

ními i středními školami a konzervatořemi. Posilována bude rovněž spolupráce škol a poradenských zařízení.

V **mateřských školách a základním vzdělávání** probíhá reforma metod a obsahu vzdělávání, která klade důraz na rozvoj klíčových kompetencí, digitálních dovedností a kritického myšlení žáků. Vedle podpory vzdělávacích výsledků žáků bude posilována také oblast duševního zdraví a bezpečného školního prostředí. Podporována budou opatření zaměřená na prevenci psychických obtíží dětí a mladých lidí, posilování vztahů ve školách, rozvoj socioemočních kompetencí a vytváření podmínek pro pozitivní klima škol a motivaci žáků k učení.

V oblasti **středního vzdělávání** pokračuje reforma inovace oborové soustavy s cílem zvýšit relevanci vzdělávání vzhledem k potřebám trhu práce. Důraz je kladen na prostupnost mezi obory vzdělávání a zvýšit, posílení všeobecného základu a lepší propojení škol s praxí. V roce 2025 byla zahájena reforma národního kurikula pro SŠ a bylo posíleno propojení vzdělávání s praxí zavedením duálního systému vzdělávání a realizace maturitní práce formou komplexní absolventské práce. Pokračuje příprava harmonizace systému mikrocertifikátů v celé vzdělávací soustavě ČR (ukončení projektu OECD bude na konci roku 2026). Zvýšený důraz bude kladen na prevenci studijní neúspěšnosti a podporu úspěšného dokončování studia. Opatření budou zaměřena zejména na včasnou identifikaci žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj kariérového poradenství, podporu přechodů mezi vzdělávacími stupni a posilování relevance oborů vzdělávání k potřebám trhu práce.

V roce 2025 kontinuálně probíhá reforma přípravy budoucích učitelů a učitelek, zaměřená na posílení kvality a relevance učitelské profese. Kompetenční rámec absolventa učitelství stanovuje jednotnou národní představu o klíčových kompetencích absolventů učitelských studijních programů. Současně pokračuje **internacionalizace přípravy, rozvoj oborových didaktik a profesní praxe pedagogických pracovníků**. Součástí reformy je zavádění **Systému podpory provázejících učitelů** a uplatňování **adaptačního období** prostřednictvím uvádějícího učitele, který začínající pedagogy metodicky vede, hodnotí jejich práci a podporuje jejich zapojení do školního prostředí.

Současně bude rozvíjen systém podpory ředitelů škol a širšího vedení škol s cílem posílit jejich roli pedagogických lídrů. Prioritou je rozvoj leadershipu, práce s daty, podpory profesního učení pedagogických sborů a sdílení příkladů dobré praxe mezi školami. Postupně bude budován efektivnější systém profesního rozvoje pedagogických pracovníků a vedení škol, který bude více podporovat kvalitu výuky a rozvoj kompetencí žáků.

V oblasti podpory inkluзивity a rovného přístupu budou nadále posilována opatření zaměřená na snižování vzdělávacích nerovností a podporu škol vzdělávajících vyšší podíl dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Prioritou je zvýšení dostupnosti kvalitního předškolního vzdě-

lávání, posílení podpůrných profesí ve školách, zkvalitnění poradenského systému a efektivnější podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Navazováno bude na aktivity realizované v rámci Národního plánu obnovy, jejichž cílem bylo posílit kapacity škol s vyšším zastoupením žáků se sociálním znevýhodněním. Na základě výstupů tohoto programu byla přijata nová legislativa a připravuje se indexový systém financování, který umožní zejména školám působícím v sociálně ekonomicky znevýhodněných, strukturálně postižených a sociálně vyloučených lokalitách stabilně plánovat a rozvíjet podporu pedagogů i cílená opatření pro znevýhodněné žáky. Inkluzivní vzdělávání však bude revidováno odstraněním neefektivních prvků, aby vzdělávání znevýhodněných žáků bylo v nejlepším zájmu žáka a zároveň nešlo na úkor ostatních žáků. V této souvislosti budou navýšeny kapacity speciálních škol a speciálních tříd. Díky tomu budou vytvořeny podmínky pro rozvoj nadaných žáků a pro zkvalitnění rozvoje čtenářské, matematické i technické gramotnosti.

V oblasti terciárního vzdělávání bude podporováno zvyšování kvality a dostupnosti vysokoškolského vzdělávání, posilování internacionalizace vysokých škol, rozvoj strategicky významných studijních programů a zvyšování studijní úspěšnosti studentů. Důraz bude kladen také na podporu talentovaných studentů ze sociálně znevýhodněného prostředí a na lepší provázání vysokých škol s výzkumnou a inovační sférou.

Jednou z klíčových výzev zůstává **digitalizace a zavádění AI**. Z finanční podpory **NPO 3.1 „Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace“** byly školy do školního roku 2025/2026 vybaveny digitálními učebními pomůckami, pedagogické týmy prošly vzděláváním a byla posílena prevence digitální propasti. Programy podpory pedagogických pracovníků dále pokračují.

4.3.2 Věda a výzkum

Věda, výzkum, jejich úspěšné komercializace stejně jako inovace, startupy, odštěpené společnosti a jejich úspěšné expanze by se měly stát základem prosperity ČR. Vláda plánuje navázat na Inovační strategii ČR 2019–2030 a propojit akademickou, výzkumnou a podnikatelskou sféru. Zastřešujícím dokumentem pro oblast vědy a výzkumu je **Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+** (ÚV ČR, 2020), která představuje strategický rámec pro rozvoj všech složek VaVal v ČR (základního výzkumu, orientovaného a aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací) a využívá jejich společného působení k rozvoji znalostní společnosti a podpoře ekonomického, environmentálního, kulturního a sociálního rozvoje ČR. Do 31. 12. 2027 má být vládě předložena její nová verze pro období 2028+, pokud to vyplývá z posouzení nutnosti její změny v reakci na aktuální okolnosti. Toto posouzení bude součástí připravované zprávy o hodnocení plnění opatření NP VaVal 2021+, která má být vládě předložena do 30. 6. 2026. Hodnotící zpráva tak časově předchází přípravě její

nové verze a její závěry budou určující pro rozhodnutí o zahájení prací na aktualizaci dokumentu.

Budoucí podoba dokumentu naváže na Hospodářskou strategii Česko: Země pro budoucnost 2.0 a zaměří se zejména na integraci souvisejících strategických materiálů, lepší provazbu mezi prioritami, opatřeními a indikátory a vytvoření jednotného rámce, který bude sloužit jako strategické vodítko pro další dokumenty v oblasti VaVal.

Jednou z hlavních výzev pro rozvoj inovačního ekosystému v ČR je dlouhodobě **posílení přenosu znalostí a technologií z akademické sféry do podniků** a navazující rozvoj inovací. Kromě řady reformních kroků legislativních, včetně nového zákona o výzkumu či úprav v oblasti nepřímé podpory, a dále rozvoje center transferu technologií, změn v hodnocení výzkumných organizací atd., jsou realizovány také programy podpory výzkumu, vývoje a inovací v podnicích s důrazem na spolupráci akademické sféry a podniků, na tvorbu aplikovaných výsledků a jejich transfer do praxe. Jedním z nich je program TWIST realizovaný v letech 2025-2031, zaměřený na podporu výzkumu a vývoje ve strategických technologiích, zejména AI, a na zavádění inovací do podnikové praxe. Alokace programu je 5 mld. Kč, podpora je poskytována malým a středním podnikům (v případě podpory konsorciálních výzkumných projektů i velkým podnikům) a spolupracujícím výzkumným organizacím. Na tento přístup navazuje také podpora v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost realizovaná v souladu s evropskou iniciativou STEP, orientovaná na vývoj a výrobu kritických a nově vznikajících strategických technologií evropského významu a posilování odolnosti EU, s celkovou alokací 4 mld. Kč a předpokládaným horizontem realizace do poloviny roku 2029.

K podpoře zakládání a zejména rozvoji startupů a odštěpených společností (spin-offs) přispívají programy jako Technologická inkubace a Internacionalizace startupů agentury CzechInvest realizované s finanční podporou ze státního rozpočtu prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu. Cílem programu Technologická inkubace je do roku 2027 podpořit 250 inovativních startupů. Již nyní programem prošlo 252 projektů a celková podpora přesáhla 647 mil. Kč. Program tak byl na konci roku rozšířen o dalších 20 projektů, alokace navýšena o 100 mil. Kč a aktuálně se jedná o pokračování programu do dalších let. Program Internacionalizace startupů s rozpočtem 75 mil. Kč se specializuje na akceleraci startupů, pomáhá rozvíjet potenciál stávajících českých startupů s cílem posílit inovační spolupráci mezi českými startupy a špičkovými světovými startup ekosystémy. Rovněž i zde se plánuje prodloužení programu a zdvojnásobení cílové hodnoty z původních 90 podpořených startupů.

4.3.3 Trh práce

Vláda pokračuje s **podporou částečných a flexibilních pracovních úvazků**. Snahou je snížit administrativu pro

částečné úvazky či podpora tzv. sdíleného pracovního místa.

Dále byl v březnu 2026 vládou schválen návrh zákona o vstupu a pobytu cizinců (sněmovní tisk č. 144) s plánovanou účinností od 1. ledna 2029, který vytváří právní základ pro digitalizaci správního řízení o povolení pobytu cizích státních příslušníků, včetně pracovních migrantů, a přináší některé další změny přispívající ke zvýšení efektivity migračního procesu. V oblasti pracovní migrace nový zákon přejímá a zakotvuje současné osvědčené principy regulace objemu a struktury migračních toků prostřednictvím ročních kvót a transparentního preferenčního zacházení pro vybrané skupiny zahraničních pracovníků, na jejichž příchodu má stát zvýšený zájem. Reaguje také na aktuální změny unijního práva týkající se podmínek přijímání pracovníků ze zemí mimo EU.

Vláda má rovněž jako jednu z priorit **omezovat nelegální a zastřenou práci**. V této souvislosti bylo v březnu 2026 uzavřeno memorandum o spolupráci KOBRA 26 mezi Ministerstvem financí, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem vnitra a dalšími subjekty, jehož součástí je zahájení koordinovaných kontrolních akcí zaměřených na nelegální agentury práce a zneužívání pracovních povolení. Kontroly budou prováděny na základě analytických dat či sdílení dat mezi zapojenými institucemi.

Pro řešení kvalifikačního nesouladu na trhu práce a zlepšení adaptability pracovních sil byla realizována podpora aktivit **celoživotního učení** prostřednictvím Databáze rekvalifikací a dalšího vzdělávání, pilotně byl otestován nový nástroj aktivní politiky zaměstnanosti – příspěvek na úhradu kurzu digitálního vzdělávání, vzniklo 76 regionálních vzdělávacích center.

Výše uvedené úspěšné ověření příspěvku na úhradu kurzu digitálního vzdělávání, kdy namísto plánovaného cíle 40 tisíc lidí, kteří si zvýší své digitální dovednosti, o tento příspěvek požádalo více než 111 tisíc osob a více než 91 tisíc osob úspěšně ukončilo kurz, považuje Ministerstvo práce a sociálních věcí za základ pro možné budoucí úpravy systému dalšího vzdělávání a rekvalifikací. Ministerstvo práce a sociálních věcí plánuje na toto pilotní ověření navázat ještě pilotním ověřením příspěvku na individuální kariérové poradenství a příspěvku na úhradu zkoušek z profesní kvalifikace. Tato pilotní ověření jsou bází pro připravované legislativní úpravy nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v zákoně č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, v oblasti rekvalifikací a dalšího vzdělávání. Cílem těchto reforem je především zvýšení flexibility v rámci poskytování podpory při re/upskillingu, což v souladu se společným záměrem všech účastníků tripartity zvýší participaci v celoživotním vzdělávání a tím i posílí ekonomický růst a konkurenceschopnost ČR. Ministerstvo práce a sociálních věcí plánuje v tomto kontextu využít úzké partnerské spolupráce se sociálními

partnery zejména při definici oblastí a oborů, ve kterých by mělo být prioritně vzdělávání podporováno.

Participace **znevýhodněných skupin** na trhu práce je podporována prostřednictvím integračních pracovních míst jako nového nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. S účinností od roku 2025 (zákon č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku) došlo rovněž k legislativnímu ukotvení sociální ekonomiky, což přispěje ke zvýšení zaměstnanosti osob se specifickými potřebami.

Zvláštní pozornost je věnována **podpoře participace rodičů s dětmi**, zejména žen. Vedle úprav v oblasti dávkových systémů a podpory částečných úvazků pokračuje finanční podpora rozvoje dětských skupin. Rovněž byla schválena novela zákona o dětských skupinách (zákon č. 84/2025 Sb.), která zavedla tzv. sousedskou dětskou skupinu a také povinnost obcí zajistit podmínky pro péči o dítě od 3 let v dětské skupině (pokud nebylo přijato do mateřské školy). MPSV také realizuje projekt na podporu sladění profesního a rodinného života, který se zabývá podporou poskytovatelů služby péče o děti v souvislosti s opatřeními v novele zákona o dětské skupině (spolupráce v regionech – UP, KHS a požární ochrana) a šetřeními a návrhem doporučení v oblasti pečujících.

4.3.4 Podpora bydlení

V současnosti je projednáván v Poslanecké sněmovně České republiky **návrh novely zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona** (sněmovní tisk č. 67), která předpokládá zřízení jednotného systému stavebních úřadů jako státních orgánů (státní stavební správa). Návrh novely zákona předpokládá zřízení nového orgánu, kterým je Úřad pro rozvoj území ČR (dále jen "Úřad"). Úřad bude centrálním orgánem státní správy pro územní plánování, povolování staveb a vyvlastnění. Navrhuje se vytvořit nový systém státní stavební správy vedený Úřadem, s krajskými úřady rozvoje území a s jejich územními pracovišti. Státní systém stavební správy s jedním managementem umožní sdílení kapacit a jednotné metodické řízení. Navržený systém státní stavební správy integruje ochranu veřejného zájmu. Novela také přináší zásadní změny v procesu pořizování územně plánovací dokumentace, které přináší výrazné zrychlení pořizování územně plánovací dokumentace při zajištění ochrany veřejných zájmů. V rámci této novely se **bydlení stává veřejným zájmem**, kdy se bytové projekty nad 10 tis. metrů čtverečních budou povolovat ve zrychleném

režimu podle zákona o liniových stavbách. U menších domů, které mají do dvou pater s podkrovím, bude nově stačit pouze oznámení úřadu, nebude povinnost pořizovat projektovou či prováděcí dokumentaci od projektanta, nebude potřeba vést stavební deník a nebude nutné je ani kolaudovat.

Podpora bydlení bude realizována jednak prostřednictvím **obnovy výstavby veřejného bydlení**, kdy do roku 2030 je plánováno zahájit výstavbu 10 tis. veřejných bytů ročně pro klíčové profese, seniory a mladé lidi. Výstavba bytů bude doplněna také formou PPP projektu, kdy veřejná správa zajistí infrastrukturu pro výstavbu, bankovní sektor financování a developeři či stavební firmy výstavbu dostupných bytů. Vliv na dostupnost bydlení bude mít také **reforma nájemního trhu**, která má za cíl ochranu pronajímatelů zavedením vzorových smluv, regulaci výpovědních lhůt či omezení krátkodobých pronájmů. Dalším opatřením na podporu bydlení bude úprava legislativy **družstevního a firemního bydlení**. Je plánováno vytvořit atraktivní daňové odpisy pro výstavbu a poskytování služebních bytů či prostřednictvím Národní rozvojové banky poskytovat záruky na výstavbu družstevních a služebních bytů. Výstavba bytů bude podpořena také podporou poradenství prostřednictvím rozvoje kompetenčních center na podporu jak PPP projektů, tak obecního/městského družstevního bydlení. Podpora bude také směřována do přípravné fáze zejména obecních projektů se spoluúčastí státu tak, aby byl maximalizován multiplikátor na vynaložené veřejné prostředky.

Na podporu cenově dostupného a udržitelného nájemního bydlení v ČR je realizován nový investiční program, který navazuje na programy z Národního plánu obnovy (komponenta 2.10 Dostupné bydlení, komponenta 4.1 Systémová podpora veřejných investic), jejichž financování překročilo rámec alokace. Financování tohoto programu v letech 2026–2029 bude zajištěno s pomocí realokovaných prostředků IROP ve výši 2,87 mld. Kč a OPST v uhelných regionech ve výši 2,9 mld. Kč. Program bude realizován ve formě finančního nástroje kombinujícího dlouhodobé úvěry s grantovou složkou. V rámci nového programu bude posílena regionalita a bude podpořena bankovní participace. Energetická účinnost stavebních realizací bude zajištěna uplatněním energetických kritérií IROP, OPST a principů DNSH.

4.4 Moderní veřejná správa, digitalizace

4.4.1 Moderní veřejná správa

Zastřešujícím strategickým dokumentem v oblasti modernizace veřejné správy je koncepce **Klientsky orientovaná veřejná správa 2030** (MV ČR, 2020), včetně prováděcího Akčního plánu na léta 2024–2026 (MV ČR, 2024). Její vizí je dosáhnout v roce 2030 takové veřejné správy, která bude maximálně klientsky

orientovaná a bude vytvářet podmínky pro další zvyšování kvality života obyvatel a růst prosperity ČR. Koncepce stanovuje pět strategických cílů zaměřených na dosažení věcného posunu v konkrétních oblastech fungování veřejné správy:

- 1) dostupné a kvalitní služby veřejné správy,
- 2) efektivně fungující systém veřejné správy,

- 3) efektivní instituce veřejné správy,
- 4) kompetentní lidské zdroje,
- 5) informovaní a účastníci se občané.

Koncepce je prováděna akčními plány. První Akční plán na léta 2021–2023 byl již splněn. Součástí nového Akčního plánu na léta 2024–2026 (MV ČR, 2024) jsou např. opatření na zlepšení komunikace s podnikateli ve veřejné správě, zlepšování prostředí pro strategické řízení nebo vytvoření informačního systému správy voleb.

Adekvátní administrativní kapacity a obecně přilákání a udržení talentů ve veřejné správě představuje základní předpoklad pro efektivní veřejnou správu schopnou reagovat na aktuální výzvy. Aktivita v této oblasti jsou mj. realizovány v rámci komponenty NPO 4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy. Vedle opatření pro **podporu informovaných rozhodnutí** ve veřejné správě a opatření ke zvýšení **pro-klientské orientace veřejné správy**, jsou součástí i opatření ke **zlepšení řízení lidských zdrojů ve veřejné správě a automatizaci správních postupů**. Mezi aktivity patří např. přijetí rozhodnutí ke změně organizační struktury v oblasti modelování klimatu a energetiky, zveřejnění zprávy o přezkumu vybraných stávajících strategických dokumentů, přijetí IT systému pro monitorovací ukazatele související s cíli udržitelného rozvoje, zveřejnění nové verze metodiky analýzy dopadů regulace i přijetí IT systému/modulu/funkčnosti pro automatizaci kroků ve správních řízeních Součástí těchto aktivit bude i vydání pokynu Nejvyššího státního tajemníka pro úřady veřejné služby („služební úřady“) v oblasti lidských zdrojů.

Dále je plánován další rozvoj výstupů projektu „Zvýšení efektivity, proklientské orientace a využití principů „evidence informed“ při rozhodování ve veřejné správě“, jehož cílem je mj. vytvoření elektronického nástroje ke sběru dat ve veřejné správě, tzv. **Jednotného informačního systému sběru dat**. Ten se zaměřuje např. na odstranění duplicitního vykazování dat, sjednocení odesílaných formátů, propojení stávajících zdrojů informací a v obecné rovině zefektivnění využívání dat. Celkově došlo k vytvoření datového skladu, resp. databáze relevantních údajů o činnostech veřejné správy, která bude nadále rozvíjena.

Krokem k efektivnějšímu fungování municipalit je zavedení **institutu společenství obcí** jako institucionalizované formy meziobecní spolupráce. Vedle činností, které mohou být předmětem činnosti svazku obcí, je úkolem společenství obcí zajišťování koordinace veřejných služeb na území členských obcí a strategického rozvoje tohoto území. V rámci tohoto institutu je plánováno posílení pravomocí, kdy by společenství obcí mohlo zpracovávat územní plány či mělo odpovědnost za dostupnost školských a sociálních služeb.

4.4.2 Digitalizace

Prioritou vlády je mít do roku 2030 jednak dostupné a uživatelsky orientované on-line veřejné služby a také pokrytí 95 % domácností a obchodních společností vysokorychlostním internetem. Proto ke koordinaci činností ústředních správních úřadů a dalších orgánů veřejné moci v oblasti modernizace agend veřejné správy s využitím digitalizace, které vycházejí z Hospodářské strategie Česko: Země pro budoucnost 2.0 nebo Informační koncepce ČR, zřídila vláda v lednu 2026 vládního zmocněnce pro digitalizaci a strategickou bezpečnost.

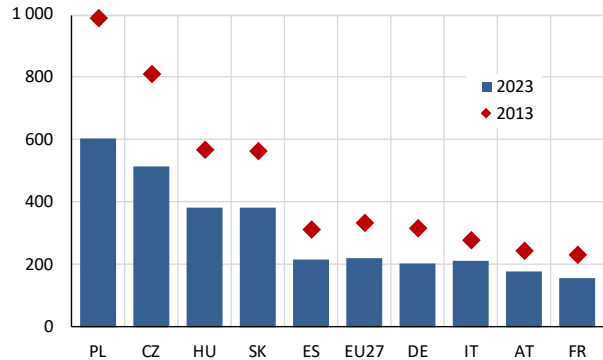
Pokračovat tak bude **postupná implementace zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální službu**, kdy z celkem 5755 digitalizovatelných služeb státu již bylo digitalizováno 1953 služeb. Dalších 1378 digitálních služeb má přesný harmonogram spuštění a zbývajících 2424 služeb zatím nebude digitalizováno, neboť jsou například využívány velmi zřídka, a náklady na jejich digitalizaci by pro stát představovaly nepřiměřenou zátěž. Dále bude v ČR na přelomu roku 2026 a 2027 **spuštěna Evropská peněženka digitální identity**.

Rozvoj **digitálních vysokokapacitních sítí** v ČR probíhá dle strategických dokumentů – Národní plán rozvoje sítí s velmi vysokou kapacitou (MPO, 2021) a Implementace a rozvoj sítí 5G v ČR – Cesta k digitální ekonomice (MPO, 2020). Dále byl vládou schválen (usnesení vlády č. 543/2025) Akční plán 3.0 k provedení některých opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací. Podpora rozvoje těchto sítí probíhá především přes přijatá opatření obsažená v Národním plánu obnovy a kohezních fondech. Mezi nejdůležitější opatření patří reformy a investice Národního plánu obnovy obsažené v komponentě 1.3 Digitální vysokokapacitní síť obsahující zejména tvorbu digitálních technických map, zvýšení počtu přípojek do sítí s velmi vysokou kapacitou, zvýšení míry pokrytí mobilním signálem 5G v investičně náročných místech včetně pokrytí dopravních koridorů, technické prostředky pro zajištění pokrytí vlakových souprav mobilním signálem, podporu průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje u projektů využívajících sítí 5G.

Na tuto činnost pak navazuje priorita 3 Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost s celkovou alokací 4,7 mld. Kč, jejímž cílem je zvýšit dostupnost vysokokapacitních sítí, jež umožní spolehlivý přístup k službám elektronických komunikací pro přístup k internetu koncovým uživatelům (domácnosti, podniky, veřejná správa a další socioekonomičtí aktéři). Konkrétně se jedná o podporu zavádění optických přístupových sítí a přístupových sítí s velmi vysokou kapacitou poskytující služby v pevném místě s cílovou rychlostí alespoň 150 Mb/s, resp. alespoň 1 Gb/s (dle kategorie oblasti, do které příslušná dotace směřuje). Uvedená alokace Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost na vysokorychlostní internet se jeví jako nedostatečná, jelikož převis kvalitních žádostí o podporu činí 17 %.

Graf 4.1: Emisní intenzita HDP (2024)

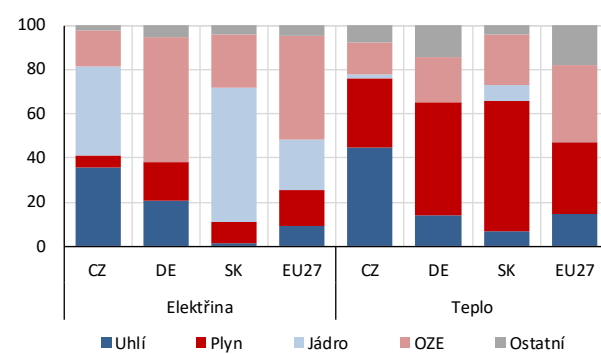
tuna CO₂ ekv. na mil. EUR

Zdroj: Eurostat (2026).

Graf 4.2: Výroba elektřiny a tepla dle zdroje

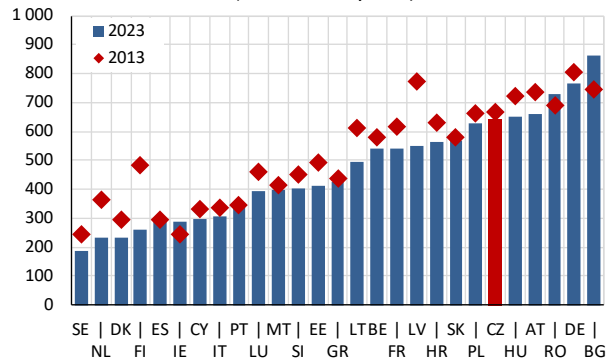
podíl zdrojů na výrobě elektřiny a tepla v %, 2024

Zdroj: EK. Výpočty MF ČR.

Graf 4.3: Vývoj počtu lůžek v nemocnicích (2013 a 2023)

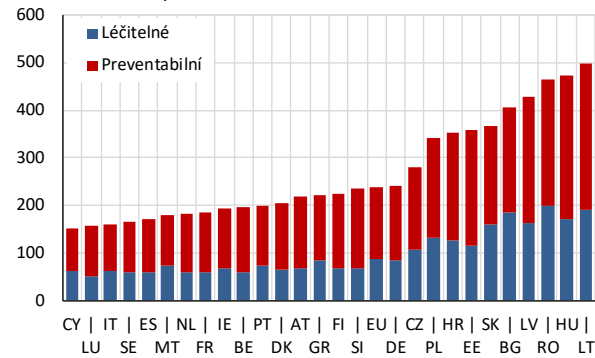
Počet lůžek v nemocnicích (na 100 tis. obyvatel)

Zdroj: Eurostat (2026).

Graf 4.4: Úmrtnost na preventabilní onemocnění (2023)

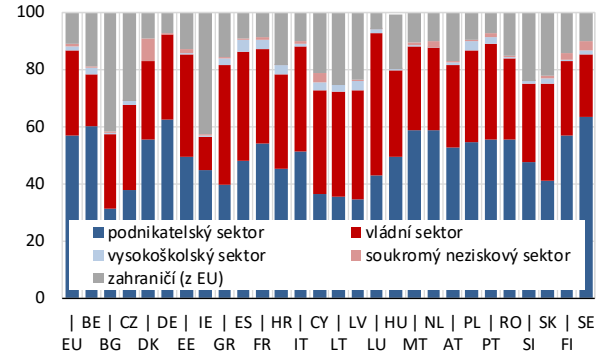
míra úmrtnosti na preventabilní a léčitelná onemocnění na 100 tisíc obyv.

Zdroj: Eurostat (2026).

Graf 4.5: Financování VVI dle původce (2024)

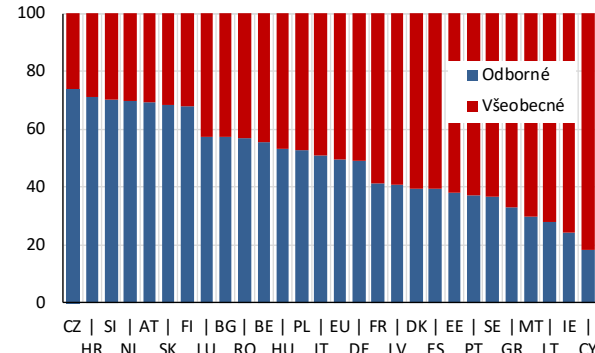
Podíl jednotlivých původců

Zdroj: Eurostat (2026).

Graf 4.6: Žáci zapsaní v sekundárním vzdělávání (2024)

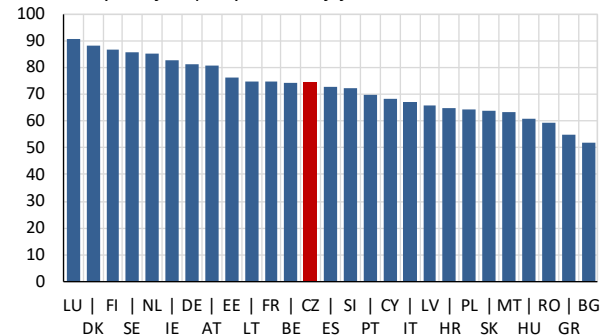
% žáků dle zaměření svého sekundárního vzdělávání (ISCED 3)

Zdroj: Eurostat (2026).

Graf 4.7: Efektivita veřejné správy (2024)

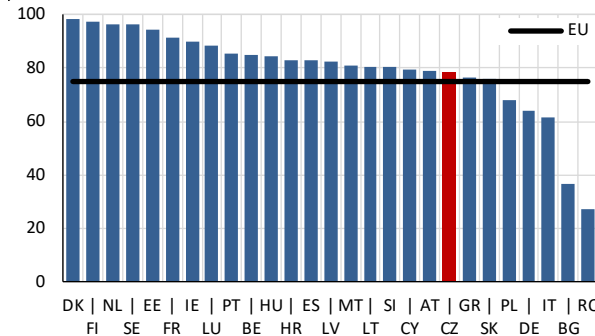
index kvality veřejné správy, úřadů a jejich nezávislosti

Zdroj: SB (2025).

Graf 4.8: Uživatelé e-Governmentu (2025)

podíl uživatelů e-Governmentu na uživatelích internetu během roku v %

Zdroj: EK (2026a).

5 Podmíněné závazky

Záruky představují zvýšení výdajů sektoru vládních institucí ve chvíli, kdy není dlužník schopen své závazky, na něž je záruka poskytnuta, splácet. Před vypuknutím pandemie byl v ČR objem poskytnutých záruk zcela zanedbatelný. Ke konci roku 2025 se celkový objem záruk pohybuje kolem 0,3 % HDP.

Od prosince 2025 je opět spuštěn záruční **program Národní záruka** s celkovou alokací 578 mil. Kč, který živnostníkům a malým a středním podnikům umožňuje prostřednictvím Národní rozvojové banky poskytovat až 70% záruku na úvěr (od 0,5 do 20 mil. Kč) na úhradu provozních i investičních výdajů. Doba záruky je maximálně 10 let. Od prosince 2025 mohou živnostníci a malé a střední podniky v Karlovarském, Ústeckém či Moravskoslezském kraji využít také záruční **program Transformace** s celkovou alokací 500 mil. Kč, prostřednictvím kterého je Národní rozvojovou bankou poskytována záruka nejvýše na 7 let ve výši až 80 % na úvěr (od 0,5 do 40 mil. Kč) na úhradu provozních a investičních výdajů. Již v roce 2024 byl spuštěn záruční **program ELEKTROMOBILITA** s alokací 2 mld. Kč. Cílem programu bylo stimulovat poptávku po vozidlech s nulovými emisemi v podnikatelském sektoru prostřednictvím finanční podpory založené na záručním mechanismu, který usnadnil přístup k financování nákupu bateriových elektrických a vodíkových vozidel a související dobíjecí infrastruktury. Program realizovaný prostřednictvím Národní rozvojové banky byl ukončen v listopadu 2024 a podpořil pořízení 6325 vozidel s nulovými emisemi a instalaci 2759 dobíjecích stanic, čímž výrazně překročil původně očekávané hodnoty (4055 vozidel a 1500 dobíjecích stanic). Ke konci roku 2025 činila výše efektivní záruky tohoto programu 0,4 mld. Kč. Podnikatelé realizující v rozvojových zemích své projekty, které jsou zaměřeny na udržitelné nakládání s přírodními zdroji, zemědělství a rozvoj venkova, ekonomickou transformaci, růst a podporu místní zaměstnanosti nebo udržitelný rozvoj partnerských zemí, mohou využít **program Záruka ZRS** s celkovou alokací 262 mil. Kč. Prostřednictvím tohoto programu poskytuje Národní rozvojová banka až 80% záruky (maximálně 50 mil. Kč) nejvýše na 8 let na převážně investiční úvěry. Ke konci roku 2025 činila výše efektivní záruky tohoto programu pouze 4 mil. Kč.

Plánováno je spuštění **pilotního záručního programu Obnova Ukrajiny**, který je připravován v rámci nástroje EU Ukraine Investment Framework a jeho cílem je pomoci s (po)válečnou obnovou Ukrajiny. Program by měl být zaměřen na podporu česko-ukrajinských investic zejména v oblasti energetiky a na projekty realizovaných v tzv. frontových regionech. Úvěry budou poskytovány ukrajinskými komerčními bankami, příjemci budou ukrajinské subjekty bez omezení vlastnictví (tedy se může jednat o ukrajinské pobočky českých firem, místní firmy (spolu)vlastněné českými majiteli, česko-ukrajinská joint ventures, česko-ukrajinská projektová SPV nebo ukrajinné

ské firmy s partnerskou českou firmou). Národní rozvojová banka by poskytla na tyto úvěry záruku ve výši 70 – 87,5 % dle sektoru a místa realizace, Evropská unie v rámci nástroje Ukraine Investment Framework poskytne protizáruku 70 – 80 % dle sektoru a místa realizace. Díky pákovému efektu národní i evropské záruky bude k dispozici asi 4,2 mld. Kč úvěrů, které umožní realizaci investic ve výši kolem 6 mld. Kč.

V souvislosti s povodněmi v září 2024 byl realizován záruční program Povodeň s celkovou alokací 500 mil. Kč, prostřednictvím kterého Národní rozvojová banka poskytovala záruky ve výši až 70 % na úvěry (do 40 mil. Kč) pro úhradu provozních a investičních výdajů. Doba záruky činila nejvýše 10 let. Výše efektivní záruky ke konci roku 2025 dosahovala 31,1 mil. Kč.

Dne 3. listopadu 2022 byl jako reakce na situaci vyvolanou agresí Ruska na Ukrajině schválen zákon č. 363/2022 Sb., který umožnil Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP) poskytovat prostřednictvím programu EGAP Plus do konce roku 2023 záruky na provozní a investiční úvěry exportním výrobním podnikům, které byly postiženy vysokými cenami energií či například sankcemi proti Rusku. Výše efektivní záruky k 31. prosinci 2025 dosahovala 4,8 mld. Kč.

V rámci řešení krize způsobené pandemií bylo v minulých letech vládou schváleno několik záručních programů, přičemž jejich čerpání již bylo postupně ukončeno. Celkový objem efektivních záruk covidových programů byl ke konci roku 2025 ve výši 1,4 mld. Kč (Záruka COVID Sport 0,3 mld. Kč a program COVID Plus 1,1 mld. Kč).

V minulých letech realizovala Národní rozvojová banka program Záruka 2015–2023, prostřednictvím kterého mohly malé a střední podniky získat záruku za bankovní úvěr investičního či provozního charakteru. Výše efektivní záruky ke konci roku 2025 dosahovala 4,1 mld. Kč. Mezi další programy, u kterých Národní rozvojová banka poskytovala tzv. M-záruky, patřil např. program INOSTART, jenž umožňoval začínajícím malým a středním inovačním start-upům získat úvěr na realizaci inovativních projektů (hodnota expozice ke konci roku 2025 byla ve výši 37,2 mil. Kč). Dále to byl program EXPANZE, který v záruční části podpořil větší projekty mimo Prahu. Záruka byla poskytována až do výše 80 % jistiny zaručovaného úvěru, který se pohyboval v rozmezí od 1 do 60 mil. Kč a jehož délka ručení nepřesahovala 10 let. Efektivní záruky tohoto programu se ke konci roku 2025 pohybovaly ve výši 2,1 mld. Kč. M-záruky se poskytovaly i skrze Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, avšak ke konci roku 2025 se efektivní záruky pohybovaly už jen ve výši cca 2,1 mil. Kč.

Efektivní záruky u poskytnutých zvýhodněných záruk za úvěr, kde je výše ručení pro úvěrující banku odstupňo-

vána do 3 pásem plnění a je zde hodnoceno riziko obchodu a bonita klienta, tzv. S-záruk, se ke konci roku 2025 pohybovaly ve výši 24,6 mil. Kč u záruk Operačního programu Podnikání a inovace a u ostatních ve výši 804,6 mil. Kč.

Podíl na garancích sektoru vládních institucí (mimo covidové programy) zaujímají i záruky poskytované místními

rozpočty. Nejvýznamnější z nich je vůči Dopravnímu podniku hlavního města Prahy na odložené splátky na nákup tramvají ve výši 14,3 mil. Kč. Dalšími jsou záruky poskytnuté územními samosprávnými celky na úvěry spojené s bytovými potřebami (0,1 mld. Kč).

Přehled literatury a použitých zdrojů

- Auray S., Devereux M. B., Diercks A. M., Eyquem A. a Joon K., (2026): Tariffs and the Term Structure of Inflation Expectations, NBER Working Paper 35076, [cit. 1. 6. 2026], <<https://doi.org/10.3386/w35076>>.
- ČNB (2016): Effects of Fiscal Policy in the DSGE-VAR Framework: The Case of the Czech Republic. Praha, Česká národní banka, 1. 11. 2016 [cit. 2. 10. 2024], <https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research_publications/cnb_wp/cnbwp_2016_09.pdf>.
- ČNB (2021): Zpráva o měnové politice. Praha, Česká národní banka, 14. 5. 2021 [cit. 2. 10. 2024], <<https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-menove-politice/Zprava-o-menove-politice-jaro-2021/>>.
- ČNB (2026): Systém časových řad ARAD. Praha, Česká národní banka, 1. 4. 2026 [cit. 1. 6. 2026], <<https://www.cnb.cz/arad/#/>>.
- ČSÚ (2026a): Hrubý domácí produkt – časové řady ukazatelů čtvrtletních účtů. Praha, Český statistický úřad, 1. 4. 2026 [cit. 1. 6. 2026], <https://www.czso.cz/csu/czso/hdp_cr>.
- ČSÚ (2026b): Sektor vládních institucí, vládní deficit a dluh. Praha, Český statistický úřad, 1. 4. 2026 [cit. 1. 6. 2026], <https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_gov>.
- ČSÚ (2026c): Výběrové šetření pracovních sil. Praha, Český statistický úřad, 1. 4. 2026 [cit. 1. 6. 2026], <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_cr>.
- ECB (2015): Comparing fiscal multipliers across models and countries in Europe. Frankfurt nad Mohanem, Evropská centrální banka, březen 2015 [cit. 1. 6. 2026], <<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1760.en.pdf>>.
- ECB (2025): Financial Stability Review, November 2025. Frankfurt nad Mohanem, Evropská centrální banka, 2025, [cit. 1. 6. 2026], <<https://www.ecb.europa.eu/press/financial-stability-publications/fsr/pdf/ecb.fsr202511~263b5810d4.en.pdf>>.
- EIA (2026): Spot Prices for Crude Oil and Petroleum Products. Washington, DC, U.S. Energy Information Administration, 1. 4. 2026 [cit. 1. 6. 2026], <https://www.eia.gov/dnav/pet/pet_pri_spt_s1_a.htm>.
- EK (2024): The 2024 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022–2070). Institutional Paper 279. Brusel, Evropská komise, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, duben 2024, ISBN 978-92-68-13780-2 (online). [cit. 1. 6. 2026], <https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageingreport-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en>.
- EK (2026a): DESI indicators. Brusel, Evropská komise, 2025, [cit. 1. 6. 2026], <https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts/desi-indicators?period=desi_2025&indicator=desi_egov_users_anys&breakdown=ind_total&unit=pc_ind_ilt12&country=AT,BE,BG,HR,CY,CZ,DK,EE,EU,FI,FR,DE,EL,HU,IE,IT,LV,LT,LU,MT,NL,PL,PT,RO,SK,SI,ES,SE>.
- EK (2026b): European Economic Forecast. Brusel, Evropská komise, EUROPEAN ECONOMY INSTITUTIONAL PAPER 341, MAY 2026, [cit. 1. 6. 2026], <https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2026-economic-forecast-slowdown-growth-energy-shock-drives-inflation_en>.
- Eurostat (2026): Eurostat Database. Lucemburk, Eurostat, 1. 6. 2026 [cit. 1. 6. 2026], <<http://ec.europa.eu/eurostat>>.
- MF ČR (2015): Fiskální výhled ČR (listopad 2015). Praha, Ministerstvo financí ČR, listopad 2015, ISSN 1804-7998 (online), [cit. 1. 6. 2026], <https://mf.gov.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2015-Q4_Fiskalni-vyhled-listopad-2015.pdf>.
- MF ČR (2023): Konvergenční program ČR (duben 2023). Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2023, ISSN 1804-798X (on-line), [cit. 1. 6. 2026], <https://mf.gov.cz/assets/attachments/2023-04-26_Konvergenčni-program-CR-duben-2023.pdf>.
- MF ČR (2026a): Makroekonomická predikce ČR (duben 2026). Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2026, ISSN 1804-7971 (on-line). [cit. 1. 6. 2026], <https://mf.gov.cz/assets/attachments/2026-04-09_Makroekonomicka-predikce-duben-2026_v01.pdf>.
- MF ČR (2026b): Státní závěrečný účet ČR. Praha, Ministerstvo financí ČR, 2026, [cit. 1. 6. 2026], <<https://mf.gov.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu>>.

- MMF (2026): Global Financial Stability Report: Global Financial Markets Confront the War in the Middle East and Amplification Risks. Washington, DC, 14. duben 2026, [cit. 1. 6. 2026], <<https://www.imf.org/en/publications/gfsr/issues/2026/04/14/global-financial-stability-report-april-2026>>.
- MPO (2020): Implementace a rozvoj sítí 5G v České republice – Cesta k digitální ekonomice. Praha, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2020 [cit. 1. 6. 2026], <https://www.mpo.gov.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/elektronicke-komunikace/koncepce-a-strategie/narodni-plan-rozvoje-siti-nga/2020/1/Material-5G_13-12-2019.pdf>.
- MPO (2021): Národní plán rozvoje sítí s velmi vysokou kapacitou. Praha, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2021 [cit. 9. 8. 2024], <https://www.mpo.gov.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/elektronicke-komunikace/koncepce-a-strategie/narodni-plan-rozvoje-siti-nga/2021/3/149908-21_III_mat_VHCN.pdf>.
- MPO (2023): Návrh Aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu, říjen 2023. Praha, vláda ČR, EK předložen 23. 10. 2023 (on-line), <<https://www.mpo.gov.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/aktualizace-vnitrostatniho-planu-ceske-republiky-v-oblasti-energetiky-a-klimatu--277532/>>.
- MPO (2024b): Začala výstavba LNG terminálu Stade u Hamburku. Od roku 2027 pokryje více než čtvrtinu české roční spotřeby. Tisková zpráva. Praha, Ministerstvo průmyslu a obchodu, 28. 6. 2024 (on-line) [cit. 7. 8. 2024], <<https://www.mpo.gov.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zacala-vystavba-lng-terminalu-stade-u-hamburku--od-roku-2027-pokryje-vice-nez-ctvrtinu-ceske-rocni-spotreby--281864/>>.
- MŠMT (2020): Strategie vzdělávací politiky 2030+. Praha, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2020 [cit. 9. 8. 2024] <https://msmt.gov.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf>.
- MV ČR (2020): Koncepce klientsky orientovaná státní správa 2030. Praha, Ministerstvo vnitra ČR, 2020 [cit. 9. 8. 2024] <KO-VES_2030-Koncepce_Klientsky_orientovana_verejna_sprava_2030_-_20240611.pdf>.
- MV ČR (2024): Akční plán Koncepce klientsky orientovaná státní správa 2030 na léta 2024-2026. Praha, Ministerstvo vnitra ČR, 2024 [cit. 9. 8. 2024] <KOVES_2030-Akcní_plan_2024-2026-priloha_-_20240611 (1).xlsx>.
- MZD ČR (2022): Národní onkologický plán ČR 2030. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR, září 2022, (on-line), <<https://mzd.gov.cz/narodni-onkologicky-plan-cr-2030/>>.
- MZD ČR (2024a): Strategické analýzy potřeb resortu zdravotnictví: koncepce podložená dostupnými daty. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR, květen 2024, ISSN 2695-0340 (on-line), <<https://www.nzip.cz/koncepce2025>>.
- MZD ČR (2024b): Národní kardiovaskulární plán ČR na období 2025-2035. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR, prosinec 2024, <<https://mzd.gov.cz/narodni-kardiovaskularni-plan-cr-na-obdobi-2025-2035/>>.
- Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku, v platném znění.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1252 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin a mění nařízení (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 a (EU) 2019/1020.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97.
- OECD (2009): OECD Economic Outlook, Interim Report March 2009, Paříž, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, 31. 3. 2009 (on-line), <<https://doi.org/10.1787/16097408>>.
- OECD (2022): Pricing Greenhouse Gas Emissions: Turning Climate Targets into Climate Action, Country Notes: Czech Republic. Paříž, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, 2022, [cit. 8. 8. 2024], <<https://www.oecd.org/tax/tax-policy/carbon-pricing-czech-republic.pdf>>.
- OECD (2026): OECD Family Database, Paříž, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, 2026, [cit. 1. 6. 2026], <<https://www.oecd.org/els/family/database.htm>>.
- Papavassiliou, V. G., (2025): On the Relationship Between Geopolitical Risks and Euro Area Sovereign Bond Yields, 5. únor 2025. Finance Research Letters, 2025[10.1016/j.frl.2025.106877], [cit. 1. 6. 2026]: <<https://ssrn.com/abstract=5128359>>.
- SB (2025): Worldwide Governance Indicators. Kaufmann D. a Kraay, A., Světová banka, 2025, [cit. 1. 6. 2026], <<https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators>>.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ze dne 24. dubna 2024 o energetické náročnosti budov.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1788 ze dne 13. června 2024 o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a o změně směrnice (EU) 2023/1791 a zrušení směrnice 2009/73/ES.

Senátní tisk č. 246/0, Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti veřejných rozpočtů.

Sněmovní tisk č. 144/0, Vládní návrh zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon).

Sněmovní tisk č. 67/0, Návrh poslanců Andreje Babiše, Karla Havlíčka, Tomia Okamury, Petra Macinky, Aleny Schillerové, Zuzany Schwarz Bařtipánové, Radima Fialy, Borise Šťastného, Vojtěcha Krňanského a Marie Pořarové na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony.

Úřad vlády ČR (2020): Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+. Praha, Úřad vlády ČR, červenec 2020, [cit. 1. 6. 2026], <<https://vyzkum.gov.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=913172>>.

Usnesení vlády ČR ze dne 16. prosince 2025 č. 1018 k systému EU ETS 2, který zahrnuje spalování paliv v sektoru vytápění budov, silniční dopravy a ostatních průmyslových činností nezahrnutých ve stávajícím EU ETS 1.

Usnesení vlády ČR ze dne 16. července 2025 č. 543 o Akčním plánu 3.0 k provedení některých opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací.

Vláda ČR (2026): Programové prohlášení vlády. Praha, vláda ČR, 5. 1. 2026 (on-line), [cit. 1. 6. 2026], <<https://vlada.gov.cz/cz/vlada/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-224629/>>.

Vláda ČR (2024): 2. Aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility (NAP CM). Praha, vláda ČR, srpen 2024, [cit. 1. 6. 2026], <<https://www.mpo.gov.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/cista-a-udrzitelna-doprava--vlada-schvalila-aktualizaci-narodniho-akcniho-planu-ciste-mobility---282792/>>.

VRP (2026): Stanovisko Výboru pro rozpočtové prognózy k makroekonomické prognóze MF 2026-2027 z dubna 2026. Praha, Výbor pro rozpočtové prognózy, 16. dubna 2026 [cit. 1. 6. 2026], <<https://mf.gov.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/vybor-pro-rozpocetove-prognozy/jednani-vyboru-pro-rozpocetove-prognozy/2026/jednani-vyboru-pro-rozpocetove-prognozy-dne-16-4-20-63645>>.

Vyhláška č. 280/2023 Sb., o podmínkách výkonu činností energetických specialistů.

Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 142/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 216/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 260/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 363/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

Zákon č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic a o změně souvisejících zákonů (zákon o prověřování zahraničních investic).

- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).
- Zákon č. 367/2021 Sb., o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a o změně zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 360/2022 Sb., o podpoře nízkoemisních vozidel prostřednictvím zadávání veřejných zakázek a veřejných služeb v přepravě cestujících.
- Zákon č. 38/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- Zákon č. 236/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
- Zákon č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.
- Zákon č. 84/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- Zákon č. 283/2021 Sb., Stavební zákon.
- Zenagui, S. A., (2026): Geopolitical Risk Shocks and Sovereign Bond Market Dynamics: Transmission Channels in the Global Economy (2000-2025), 11. duben 2026, [cit. 1. 6. 2026], SSRN: <<https://ssrn.com/abstract=6562800>>.

Slovníček pojmů

Akruální metodika znamená, že ekonomické transakce jsou zaznamenány v okamžiku, kdy se ekonomická hodnota vytváří, transformuje nebo zaniká, nebo když se pohledávky a závazky zvyšují či snižují bez ohledu na to, kdy bude realizovaná transakce peněžně uhrazena (na rozdíl od peněžního principu, na kterém je sestavován např. státní rozpočet).

Čisté výdaje označují veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy EU, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů EU, ale i o národní podíl jejich financování, dále nezahrnují cyklickou složku výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.

Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí slouží k identifikaci nastavení fiskální politiky, protože v něm není zahrnut vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány pozicemi ekonomiky v rámci hospodářského cyklu.

Diskreční opatření představují přímé zásahy orgánů výkonné nebo zákonodárné moci do příjmů a výdajů sektoru vládních institucí.

Doporučení pro danou zemi znamenají pokyny každoročně vydávané Radou EU jednotlivým členským státům ohledně hospodářské a rozpočtové politiky, politiky zaměstnanosti a strukturální politiky v souladu s články 121 a 148 Smlouvy o fungování EU.

Dlouhodobé úrokové sazby jsou měřeny na základě výnosů dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů do doby splatnosti v procentech za rok. Jako reprezentativní jsou klasifikovány dluhopisy, jejichž zbytková splatnost se pohybuje v rozmezí 8 až 12 let (použití těchto mezi plně vychází z podmínek českého trhu se státními dluhopisy, které byly nastaveny na základě periodicity emisí státních dluhopisů ČR). Z tohoto souboru je následně generována taková kombinace dluhopisů, jejíž průměrná zbytková splatnost se nejvíce přibližuje hranici 10 let.

Efektivní záruky představují skutečnou expozici sektoru vládních institucí z titulu poskytnutých záruk (relevantní v případě, že je u záručního programu stanoven celkový limit na plnění z individuálně zaručených úvěrů).

Fiskální úsilí je meziroční změna strukturálního salda indikující expanzivní, či restriktivní nastavení fiskální politiky v daném roce.

Hrubý domácí produkt (HDP) je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území. **Reálný HDP** je hrubý domácí produkt vyjádřený v cenách referenčního roku. Tato transformace umožňuje při analýze HDP (či jiné veličiny) v čase eliminovat vliv změny cen a soustředit se pouze na změny fyzického objemu. **Hrubá přidaná hodnota** představuje rozdíl mezi hodnotou produkce a mezi-spotřebou (produkce užitá při výrobě jiného zboží či služeb).

Index spotřebitelských cen je jedním z indexů měřících cenovou hladinu. Je konstruován na základě pravidelného sledování vývoje cen vybraných zboží a služeb (tzv. reprezentantů) ve spotřebním koši domácností. Každý reprezentant má určitou váhu. Spotřební koš je rozdělen na 13 oddílů (např. potraviny a nealkoholické nápoje; alkoholické nápoje, tabák; odívání a obuv; bydlení, voda, energie a paliva; atd.). **Harmonizovaný index spotřebitelských cen** je kalkulován v zemích EU podle

jednotných a právně závazných postupů, což (na rozdíl od národních indexů) umožňuje srovnatelnost tohoto ukazatele mezi zeměmi.

Inflace je trvalý růst všeobecné cenové hladiny, resp. vnitřní znehodnocování měny. Cenová hladina se měří pomocí cenových indexů, např. indexu spotřebitelských cen či harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. Nejčastěji zmiňovaná **meziroční míra inflace** je relativní změna indexu spotřebitelských cen proti stejnému měsíci předchozího roku. **Průměrná míra inflace** je relativní změna průměru indexu spotřebitelských cen v posledních 12 měsících proti průměru indexu spotřebitelských cen v předcházejících 12 měsících. Míry inflace se vyjadřují v procentech. **Administrativními opatřeními u spotřebitelských cen** rozumíme státní opatření, která přímo působí na cenovou hladinu. Zahrnují vliv změn nepřímých daní (daň z přidané hodnoty, spotřební a energetické daně) a regulovaných cen (např. elektřina, plyn, teplo, vodné a stočné, městská hromadná doprava).

Jednorázové a jiné přechodné operace jsou taková opatření na straně příjmů či výdajů, která mají pouze dočasný dopad na saldo sektoru vládních institucí a často vyplývají z událostí mimo přímou kontrolu orgánů výkonné nebo zákonodárné moci (např. výdaje na odstraňování následků povodní).

Kapitálové transfery zahrnují pořízení nebo úbytek aktiva bez ekvivalentní protihodnoty. Mohou být prováděny v peněžní nebo naturální formě. **Peněžní kapitálový transfer** je definován jako peněžní převod bez očekávané protihodnoty jednotky, která daný transfer obdržela. **Naturální kapitálový transfer** je založen na převodu vlastnictví aktiva (jiného než zásob a peněz) nebo zrušení závazku věřitelem, za nějž nebyla přijata žádná protihodnota, převzetí dluhu apod.

Nezaměstnanost (z Výběrového šetření pracovních sil) odpovídá počtu osob, které ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovaly tři podmínky: nebyly zaměstnané, hledaly aktivně práci a byly připraveny k nástupu do práce nejpozději do 14 dnů. **Míra nezaměstnanosti** vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných a pracovní síly. Osoba s délkou trvání nezaměstnanosti delší než 12 měsíců je považována za **dlouhodobě nezaměstnanou**.

Peněžitá sociální dávky představují dávky sociálního zabezpečení (např. dávky důchodového pojištění, dávky státní sociální podpory), které jsou ze sektoru vládních institucí vypláceny domácnostem.

Krátkodobou úrokovou míru v prostředí ČR představuje PRIBOR 3M, což je referenční úroková sazba indikující průměrnou sazbu, za níž si mohou banky na trhu mezibankovních depozit půjčit se splatností 3 měsíce.

Období korekce představuje dobu, během níž dochází v členském státě k fiskální korekci, v základu období čtyř let nebo v případě prodloužení období čtyř let plus další období nejvýše tří let.

Potenciální produkt je úroveň ekonomického výkonu při „plném“ využití disponibilních zdrojů. Plné využití zdrojů je zde myšleno spíše jako optimální a rovnovážné, která nevede k tlakům např. ve změně dynamiky inflace apod.

Produkční mezera je rozdíl mezi skutečným a potenciálním produktem měřený v procentech potenciálního produktu. Slouží k identifikaci pozice ekonomiky v cyklu.

Referenční trajektorie čistých národně financovaných primárních výdajů poskytovaná EK členským státům, jež překračují hranici deficitu veřejných financí a/nebo míru zadlužení sektoru vládních institucí, má těmto státům umožnit upravit nastavení fiskální politiky tak, aby byl veřejný dluh do konce období korekce na věrohodně sestupné dráze anebo zůstal na obezřetné úrovni, a to i v případě nepříznivých scénářů. Dále by měla zajistit, aby byl schodek veřejných financí snížen pod referenční hodnotu 3 % HDP a pod touto referenční hodnotou setrval.

Sektor vládních institucí je vymezen mezinárodně harmonizovanými pravidly EU. V ČR zahrnuje v metodice ESA 2010 tři základní subsektory: ústřední vládní instituce, místní vládní instituce a fondy sociálního zabezpečení.

Strukturální saldo je rozdíl cyklicky očištěného salda a jednorázových a přechodných operací (obě složky viz výše).

Primární strukturální saldo je dále očištěné o úroky.

Technická informace EK na vyžádání poskytuje příslušnému členskému státu dodržujícímu hodnoty deficitu sektoru vládních institucí nejvýše 3 % HDP a dluhu sektoru vládních institucí nejvýše 60 % HDP hodnotu primárního strukturálního salda v cílovém roce fiskálně-strukturálního plánu doporučenou pro udržení hodnot deficitu a dluhu v těchto mezích během horizontu plánu.

Tvorba hrubého fixního kapitálu představuje investiční aktivitu jednotek. Fixním kapitálem jsou pouze aktiva používaná ve výrobě po dobu delší než jeden rok. Patří sem rovněž např. předměty pro vojenské účely, výdaje na výzkum a vývoj apod.

Výdaje na konečnou spotřebu vlády zahrnují platby vládních institucí, které jsou následně použity buď pro spotřebu jednotlivců v sektoru domácností (především úhradu zdravotní péče zdravotními pojišťovnami za služby zdravotnických zařízení), nebo jsou spotřebovány celou společností (jako např. výdaje na armádu, policii, soudnictví, státní správu apod.). Služby sektoru vládních institucí, které jsou poskytovány ke spotřebě celé společnosti, jsou obvykle oceněny na úrovni vlastních nákladů na danou službu, protože neprocházejí trhem, který by je ocenil. Z výše uvedených důvodů se spotřeba skládá zejména z mezispotřeby (tj. zboží a služeb, vyjma fixních aktiv, spotřebovaných v procesu výroby jiného statku či služby), náhrad zaměstnancům (mzdy a platy včetně pojistného hrazeného zaměstnavatelem), naturálních dávek domácnostem (zejména platby zdravotních pojišťoven lékařským zařízením mimo sektor vládních institucí) či spotřeby fixního kapitálu. Nezapočítává se celá hodnota těchto transakcí, ale pouze ta, která se váže k produkci oceněné vlastními náklady. Náklady na tvorbu činností procházejících plně či částečně trhem, za něž dostává sektor vládních institucí úplatu, jsou pak z výdajů na jeho spotřebu očištěny.

Výdajové pravidlo národního fiskálního rámce slouží jako východisko pro přípravu návrhů státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů. Pravidlo odvozuje maximální objem výdajů sektoru vládních institucí zejména od strukturální části příjmů tohoto sektoru zvýšených o 0,75 % HDP. Toto zvýšení představuje stanovený střednědobý rozpočtový cíl ČR. Pravidlo je doplněno o automatický korekční mechanismus, reflektující zpětně hodnocený odklon skutečné úrovně výdajů od pravidlem předepsané, a je doprovázeno přesně definovanými únikovými klauzulemi, podle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Fiskálně-strukturální plán České republiky pro období 2027–2030

Ministerstvo financí České republiky a Úřad vlády České republiky

1. vydání, Praha 2026

Vydavatel: Ministerstvo financí ČR
Letenská 15, 118 10 Praha

ISBN 978-80-7586-107-8 (online)

<http://www.mf.gov.cz/fsp>

